

§ 11 Miljøgodkendelse af kvægproduktion

Thomhavevej 12, 6470 Sydals

*Meddelt:
26. december 2009
Sønderborg Kommune
Landbrugsafdelingen*

KORT BESKRIVELSE AF DET ANSØGTE PROJEKT:

Godkendelsen er udarbejdet på grundlag af virksomhedens ansøgning modtaget den 21. juni 2007 samt supplerende oplysninger modtaget fra konsulent Jan Tygsen og Rikke Kyhn, Landbrugsrådgivning Syd frem til ultimo november 2009.

Der er ansøgt om udvidelse af et eksisterende landbrug, beliggende Thomhavevej 12, 6470 Sydals. Det nuværende tilladte dyrehold er 75 malkekøer (Jersey), 62 kvie/stud (6 mdr. – kælvning, Jersey), 20 småkalve (0-6 mdr., Jersey), 15 ungtyre (6 mdr. – slagtning, Jersey), 6 ammekøer (400-600 kg) og to heste (500-700 kg) svarende til 106,33 DE.

Der er ansøgt om at udvide til 140 malkekøer (Jersey), 12 småkalve (0-6 mdr., Jersey), 16 kvie/stud (6 mdr. - kælvning, Jersey), 30 tyrekalve (0-6 mdr., Jersey) og en hest (500-700 kg) svarende til i alt 148,45 DE.

I forbindelse med udvidelsen skal der etableres to malkebotter og kvierne bliver udliciteret. De bygningsmæssige ændringer sker inde i staldbygningerne. Der bliver også etableret en ny plansilo. Byggeriet vil blive udført, så snart de nødvendige tilladelser foreligger.

Afgørelsen er offentliggjort på www.sonderborg.dk og i Sønderborg Ugeavis den 26. december 2009.

Fremover er der godkendelse til en produktion på 140 malkekøer (Jersey), 12 småkalve (0-6 mdr., Jersey), 16 kvie/stud (6 mdr. - kælvning, Jersey), 30 tyrekalve (0-6 mdr., Jersey) og en hest (500-700 kg) svarende til i alt 148,45 DE.

GODKENDELSEN ER UDARBEJDET AF:

Sønderborg Kommune
Landbrugsgruppen
Natur og Miljø
Rådhusvej 10
6400 Sønderborg

Sagsbehandler:	Else Libach Hansen
Arealer:	Else Libach Hansen
Sag nr.:	07/1429
KS:	SBMO

INDHOLDSFORTEGNELSE

BESKRIVELSE OG VURDERING AF EJENDOMMEN	5
1. IKKE-TEKNISK RESUMÉ	5
2. INDLEDNING	7
3. ANSØGER OG EJERFORHOLD	7
4. HUSDYRBRUGET	7
5. BELIGGENHED	8
5.1 Generelle afstande	8
5.2 Planmæssige forhold.....	9
6. BYGNINGER	11
7. INDRETNING OG DRIFT	12
7.1 Foder og –opbevaring.....	15
7.2 Råvarer og hjælpestoffer.....	16
7.3 Driftsforstyrrelser eller uheld.....	18
8. GØDNINGSPRODUKTION OG -HÅNDTERING (ALT FØR OG EFTER)..	18
8.1 Samlet gødningsproduktion og -type	18
8.2 Gødningshåndtering og opbevaring.....	19
8.3 Ammoniak.....	22
9. FORURENING OG GENEPÅVIRKNINGER.....	25
9.1 Lugt	25
9.2 Lys	26
9.3 Støj og vibrationer.....	26
9.4 Støv.....	26
9.5 Transport	27
9.6 Skadedyr.....	28
9.7 Spildevand og overfladevand.....	28
9.8 Tankanlæg.....	29
10. AFFALD.....	29
10. RENERE TEKNOLOGI OG BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNOLOGI.....	32
11. EGENKONTROL	33
12. VIRKSOMHEDENS OPHØR.....	33
13. UDBRINGNINGSAREALER	33
13.1 Udbringningsarealer og lokalisering.....	34
13.2 Harmoniareal.....	34
14. PÅVIRKNING FRA AREALERNE	34
14.1 Udbringningsarealerne.....	34
14.2 Påvirkninger af søer og vandløb	36
14.3 Kvælstof og fosfor til fjord & hav	37
14.4 Nitrat til grundvand	38
14.5 Beskyttet natur.....	39
14.6 Beskyttede sten- og jorddiger	40
14.7 Kultur- og fortidsminder	40
14.8 Natura 2000.....	40
14.9 Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter).....	41

15. GENERELLE REGLER	42
16. HØRING	42
17. KONKLUSION	42
18. VILKÅR FOR EJENDOMMEN	44
KLAGEVEJLEDNING.....	50

BILAG

1. Kort over ejendommens beliggenhed
2. Situationsplan
3. Oversigt over udbringningsarealer
4. Beskyttet Natur
5. Natura 2000 - § 7 områder
6. Naturafdelingens besigtigelsespunkter
7. Tabel med oversigt over udbringningsarealer
8. Overfladevand
9. Terrænkurver for udbringningsarealer
10. Grundvand
11. Kort over boringsnære beskyttelsesområder
12. Kort med krav om bræmmer
13. Lovgrundlag

BESKRIVELSE OG VURDERING AF EJENDOMMEN

1. Ikke-teknisk resumé

Sønderborg Kommune vurderer, at der kan meddeles godkendelse af den ansøgte ændring og udvidelse af kvægproduktionen på Thomhavevej 12, 6470 Sydals i henhold til de gældende regler. Miljøgodkendelsen er baseret på oplysningerne i ansøgningen og supplerende oplysninger og betinget af de fastsatte vilkår.

Miljøgodkendelsen indeholder en miljøteknisk beskrivelse og kommunens vurdering af udvidelsen og dens miljømæssige virkninger på naturen, miljøet og naboer.

Produktion og arealer

Kvægproduktionen på Thomhavevej 12 udvides fra 75 malkekøer (Jersey), 62 kvie/stud (6 mdr. – kælvning, Jersey), 20 småkalve (0-6 mdr., Jersey), 15 ungtyre (6 mdr. – slagtning, Jersey), 6 ammekøer (400-600 kg) og to heste (500-700 kg) svarende til 106,33 DE til 140 malkekøer (Jersey), 12 småkalve (0-6 mdr., Jersey), 16 kvie/stud (6 mdr. - kælvning, Jersey), 30 tyrekalve (0-6 mdr., Jersey) og en hest (500-700 kg) svarende til i alt 148,45 DE.

I forbindelse med udvidelsen skal der etableres to malkerobotter og en del af kvierne bliver udliciteret. De bygningsmæssige ændringer sker inde i eksisterende staldbygningerne. Der bliver også etableret en ny plansilo. Byggeriet vil blive udført, så snart de nødvendige tilladelser foreligger.

Der produceres gylle svarende til 122 DE, og dybstrøelse svarende til 26,45 DE. Derudover modtages svinegylle svarende til 30 DE. Der hører 118 ha ejede/forpagtede arealer til ejendommen. CVR nr.: 84161853. Der køres 178,45 DE på disse arealer, hvilket svarer til en belægning på 1,51 DE/ha.

En del af udbringningsarealerne ligger forholdsvist samlet omkring ejendommen. De øvrige udbringningsarealer ligger op til seks kilometer fra ejendommen. Udbringningsarealerne fremgår af bilag 3.

Placering

Ejendommen er placeret i landzonen ca. 700 meter syd for Augustenborg.

Lugt

Der er ingen problemer med overholdelse af lugtgenæafstandene til nærmestes nabo, samlet bebyggelse og byzone. Nærmeste enkeltbolig uden landbrugspligt ligger ca. 700 meter fra ejendommen, hvilket er i væsentlig større afstand end den beregnede ukorrigerede genæafstand på 53 meter.

Transporter

Udvidelsen af husdyrholdet på Thomhavevej 12 vil blandt andet medføre, at antallet af transport øges. Da transporterne ikke kommer til at gå gennem et tættere bebygget område vurderes, at ændringen i antallet af transport ikke vil give anledning til væsentlige gener.

Ammoniakbelastning og særlig værdifuld natur

Der sker en forøgelse af ammoniakfordampningen fra ejendommen på 174 kg kvælstof. Dermed er den samlede emission fra staldanlæg og opbevaringslagre efter udvidelsen er 1146 kg kvælstof pr. år.

Der findes ingen arealer med særlig værdifuld natur, som er beskyttet efter § 7 i lov om godkendelse af husdyrbrug inden for en afstand af 1.000 m fra anlægget. Der ligger flere § 3-beskyttede søer og et § 3 beskyttet overdrev/eng indenfor 1.000 m zonen rundt om ejendommen.

Det er vurderet, at ingen af disse naturområder er næringsstof følsomme.

Det nærmeste Natura 2000 område Augustenborg (Habitatområde 200) ligger ca. 1,1 km nordvest for anlægget, og vil derfor ikke blive påvirket af ammoniakemissionen fra kvægproduktionen på Thomhavevej 12, 6470 Sydals

Næringsstoffer til vandmiljøet og grundvand

Alle udbringningsarealerne ligger uden for nitratklasse, og beregningerne i ansøgningsystemet viser, at kravene til nitratudvaskning til overfladevand er overholdt. Den årlige udvaskning til overfladevand efter udvidelsen er beregnet til 51,2 kg N/ha. Der er ingen udbringningsarealer i nitratfølsomt indvindingsopland.

Udbringningsarealerne ligger uden for fosforklasse, og de generelle krav til fosforoverskud er overholdt.

Andre miljøpåvirkninger

Produktionen overholder alle gældende normer for opbevaring og udbringning af husdyrgødning, håndtering af spildevand og affald, støjbelastning af omgivelser m.v. Det betyder, at projektets virkninger på miljøet, hvad angår disse faktorer, må betragtes som acceptable. Yderligere vurderes det, at udvidelsen ikke vil have indflydelse på bilag IV-arter, planter eller dyr omfattet af artsfredninger eller optaget på nationale eller regionale rødlistor, som findes eller kan forventes at leve i området omkring ejendommen samt på og omkring udbringningsarealerne med de stillede vilkår.

Bedste tilgængelige teknik - BAT

Sønderborg Kommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer med de fastsatte vilkår. Alt i alt vurderer Sønderborg Kommune, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives uden væsentlige indvirkninger på miljøet, såfremt vilkårene i denne godkendelse overholdes.

2. Indledning

Sønderborg kommune har modtaget ansøgning fra Arne Thomhave om miljøgodkendelse af udvidelse og drift af eksisterende malkekvægsproduktion på Thomhavevej 12, 6470 Sydals. Udvidelsen er godkendelsespligtig i henhold til § 11 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug af 20. dec. 2006. Produktionen er ikke tidligere miljøgodkendt.

Den miljøtekniske beskrivelse bygger på virksomhedens ansøgning skema nr. 2857, version 7, beregningsgrundlag 01- 2007 og en række supplerende oplysninger.

Hvor det er fundet relevant, har Sønderborg Kommune vurderet på konsekvenserne af udvidelsen/ændringen, samt givet begrundelse for de opstillede vilkår.

3. Ansøger og ejerforhold

Ansøgerens navn: Arne Thomhave
Adresse Thomhavevej 12, 6470 Sydals
Telefon: 7447 1261 / 2028 1261

Virksomhedens navn: Thomhave
Adresse: Thomhavevej 12, 6470 Sydals
Matrikel: matr. nr. 73 Lambjerg, Hørup, matr. nr. 64, 415, 416 og 417 Bro, Ketting, matr. nr. 13 og 161 Mjang, Hørup.
CVR-nr.: 84161853
CHR-nr.: 48943
Kontaktperson: Ansøger
Direkte telefon: 7447 1261 / 2028 1261
E-mail: thomhave@post.tele.dk

Ejer af ejendommen: Arne Thomhave
Ejer af virksomheden: Arne Thomhave

4. Husdyrbruget

Ejendommens årlige dyrehold/produktion udregnet efter de gældende regler for beregning af dyreenheder udgør før og efter udvidelsen:

Tabel 1. Dyreholdets størrelse

Art og vægtklasse/alder	Før udvidelse		Efter udvidelse	
	antal	DE*)	antal	DE*)
Malkekøer, Jersey, sengestald, spalter	68	68,00	122	122,00
Kvie/stud, (6 mdr. - kælvning), sengestald, spalter	26	7,22	0	0,00
Ungtyre, jersey (6 mdr. – kælvning), sengestald, spaltebokse	15	1,83	0	0,00
Jerseyko, dybstrøelse	7	7,00	18	18,00
Småkalve, jersey, dybstrøelse (0-6 mdr.)	20	3,13	12	1,71
Kvie/stud, jersey (6 mdr. – kælvning), dybstrøelse	36	10,00	16	5,71
Tyrekalve, jersey (0-6 mdr.)	15	1,20	30	0,60
Ungtyr, tung race (6 mdr. – 440 kg)	15	3,33	0	0,00
Kødkvæg, ammekøer, (400-600 kg), dybstrøelse	6	3,75	0	0,00
Hest (500-700 kg)	2	0,87	1	0,43
I alt	-	106,33	-	148,45

*) Antallet af dyreenheder (DE) er beregnet bilag 1 i Bek. nr. 1695 af 19. dec. 2006.

Ansøger ejer ikke andre ejendomme med dyrehold.

Udvidelsen sker i eksisterende bygninger. De bygningsmæssige ændringer sker i eksisterende stald, hvor der etableres to malkerobtter og foderbordet flyttes lidt/etableres i foderladen. Derudover etableres en ensilageplads 25 m bred og 40 m lang. Ensilagepladsen bliver placeret øst for eksisterende stald. Se bilag 2.

Virksomheden er etableret i juli 1990. Når de endelige godkendelser og tilladelser foreligger påbegyndes ændringerne på stalden. Ændringerne forventes at være færdige ca. to måneder efter godkendelsen er meddelt. Herefter skal indsættes dyrene svarende til den ansøgte udvidelse.

En udvidelse af en kvægproduktion kan tage tid, da der forventes at bruge egne kvier og kvierne er ca. 26 måneder inden første kælving. Det forventes dog, at besætningen er oppe på fuld produktion/omlagt ca. et år efter godkendelsen er givet.

Miljømyndighedens vurdering

Det tilladte dyrehold som fremgår af tabel 1 må ikke overskrides. For at kunne kontrollere om godkendelsens vilkår om maksimalt dyrehold overholdes - med hensyn til antal, vægt og sammensætning af dyr – stilles der vilkår om, at der skal føres en driftsjournal. Indgående og udgående dyr skal registreres i driftsjournalen eller tilsvarende dokument. Driftsjournalen skal opbevares i fem år og forevises på forlangende.

Da der søges om udvidelse af en kvægproduktion, som er en kontinuerlig produktionsform, stilles der ikke vilkår om kontinuerlig drift af ejendommen.

5. BELIGGENHED

5.1 Generelle afstande

Ejendommen Thomhavevej 12 er beliggende i landzone ca. 540 meter syd for Augustenborg på Sydals. Bilag 1 viser anlæggenes placering i forhold til omgivelserne. Ejendommens eksisterende bygninger ligger i landzone lidt sydøst for Augustenborg by. Afstandene fra virksomheden til de elementer, der er nævnt i §§ 6, 8 og 20 i Lov om Miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug fremgår af tabel 2.

Tabel 2. Afstandskrav

	Afstand til nærmeste	Afstandskrav
Nabo	Ca. 670 m til Thomhavevej 5	50 m
Naboskel	> 30 meter	30 m
Byzone	Ca. 750 m	300 m
Samlet bebyggelse	Ca. 655 m	300 m
Eksisterende sommerhusområde	Ca. 4600 m	300 m
Fælles vandindvindingsanlæg	Ca. 195 m	50 m
Enkelt vandindvindingsanlæg	Ca. m	25 m
Vandløb	Ca. 265 m	15 m
Sø	Ca. 220 m	15 m
Stuehus	Ca. 25 m	15 m
Privat vej	> 15 meter	15 m
Offentlig vej	Ca. 32 m	15 m

Størstedelen af virksomhedens udspretningsarealer ejede og forpagtede arealer (97,8 ha) ligger samlet omkring ejendommen ved Thomhavevej 12. Derudover ligger der seks mindre

arealer i alt 20,2 ha spredt fra Sønderborg i vest til Helved i øst. Arealernes beliggenhed fremgår af bilag 3. Ejerforhold og oplysninger om arealerne fremgår af bilag 7.

5.2 Planmæssige forhold

Der sker ikke udvendige ændringer på staldanlægget i forbindelse med udvidelsen. Der placeres en plansilo øst for det eksisterende anlæg.

Ifølge regionplanen for Sønderjyllands Amt 2005-2016 ligger ejendommen og dens jorder i områder med særlige drikkevandsinteresser. Hele anlægget og udbringningsarealerne omkring anlægget ligger i indvindingsoplandet til Augustenborg Vandværk. Der er mindre end 300 meter til nærmeste indvindingsboring. En del af anlægget ligger i et område med særlige drikkevandsinteresser.

Ifølge Regionplanen 2005-2016 ligger hele anlægget og en stor del af udbringningsarealerne omkring ejendommen i søoplandet til Lillehav og Nydam. Lillehav og Nydam har en basismålsætning (B), hvilket betyder, at søerne skal rumme et naturligt og alsidigt dyre- og planteliv. Målsætningen er ikke opfyldt.

Særlige drikkevandsinteresser:

Ejendommen og dens udbringningsarealer ligger lige på skellet til et område med særlige drikkevandsinteresser. Læs mere i afsnit 15.4 og se bilag 10.

Naturområder med særlig naturbeskyttelsesinteresser m.v.:

Anlægget ligger ikke i et område med naturinteresse. Der er dog et areal ca. 195 meter øst for anlægget udpeget med naturinteresse. Nærmeste område med særlige beskyttelsesinteresser er beliggende ved Kegnæshøj ca. 1,3 km sydøst for anlægget. Dette område er det nærmeste areal udpeget efter § 7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Ansøger vurderer, at ændringen på ejendommen ikke forventes at have væsentlig indflydelse på området eller de udpegede arter deri på grund af afstanden.

Områder med landskabelig værdi:

Anlægget ligger i et særligt værdifuldt landbrugsområde og indenfor et værdifuldt landskabsområde.

Uforstyrrede landskaber:

Anlægget ligger udenfor områder udpeget som uforstyrrede landskaber.

Områder med særlig geologisk værdi.

Der er ingen kendte områder i nærheden.

Værdifulde kulturmiljøer og bevaringsværdige landsbyer:

Anlægget ligger udenfor område med værdifulde kulturmiljøer og bevaringsværdige landsbyer. Det nærmeste områder ligger nord for Ulkebøl og strækker sig ud til og over Als Sund. Afstanden hertil er ca. 5,3 km.

Kirkeomgivelser og Kirkebyggelinie:

Anlægget ligger udenfor områder udpeget som kirkeomgivelser. Nærmeste kirkebyggelinie ligger i Augustenborg, ved Augustenborg Slot. Afstanden hertil er ca. 1,6 km. I øvrigt er der kirkebyggelinie og – omgivelser i Kirke Hørup ca. 1,7 km syd for anlægget. Ansøger vurderer, at afstand og landskab i øvrigt ikke giver anledning til at anlægget har skæmmende effekt på kirken og opland til kirken. Se bilag 1,

Kystnærhedszone:

Anlægget ligger indenfor kystnærzonen.

Lavbundsarealer inkl. Eventuel okkerklassificering:

Der er en del mindre lavbundsarealer i klasse IV (ingen risiko for okker udledning) i området. Der er ingen MVJ-aftaler på udbringningsarealerne.

Skovrejsningsområder:

Anlægget ligger ikke i skovrejsningsområde. Nærmeste skovrejsningsområde ligger ca. 1,9 km øst for anlægget.

Fredede områder og fortidsmindelinjer:

Det nærmeste fredede område, en høj, ligger ca. 157 meter vest for staldanlægget. Der ligger fredskov både nordøst og vest for anlægget. Afstanden hertil er 390 meter, henholdsvis 150 meter. Se bilag 4.

Skovbyggelinie:

Nærmeste skovbyggelinie ligger ca. 940 meter nord for anlægget. Se bilag nr. 1

Beskyttede sten- og jorddiger:

Nærmeste sten- og jorddige ligger ca. 190 meter nordøst for ejendommen og går langs markvejen øst herfor. Der er en del beskyttede sten- og jorddiger på ejendommens jorder eller i tilknytning hertil. Disse er til dels beskyttet af beplantning. Se bilag 4.

Nærmeste Natura-2000 område:

Augustenborg Skov er nærmeste Natura 2000 område. Det ligger ca. 1,9 km nord for anlægget. Læs mere i afsnit 8.3 og 15.8. Se bilag 5.

Jorderne afvander til Augustenborg Fjord. Se desuden arealdelen af godkendelsen.

Ifølge Kommuneplan 2005-2017 for Sydals Kommune ligger virksomheden i delområde HØ-L1, Hørup, som er udlagt til landzone.

Ifølge Spildevandsplan fra 2001 for tidligere Sydals Kommune, er området ikke kloakeret. Alle husstande har enkeltudledning gennem hustank. Proces- og sanitært spildevand afledes som enkeltudledning gennem hustank, og regnvand samt tagvand afledes til LilleHav med udløb i Augustenborg Fjord. Der er planlagt kloakering af området i 2009.

Ejendommen bliver forsynet med vand fra Sønderborg vandværk.

Indpasning i landskabet

Inden for en 1000 meters zone fra anlægget, findes følgende naturtyper (se bilag 4): Ca. 170 meter syd for anlægget er en sø med § 3 beskyttelse, der er ligeledes en sø ca. 220 meter nordnordvest for ejendommen. Derudover er der fire moser, alle med § 3 beskyttelse placeret ca. 340 meter nordøst for ejendommen, ca. 490 meter sydøst for ejendommen, ca. 550 meter nordnordvest for ejendommen, og ca. 820 meter mod nordnordøst. Mosen ca. 550 meter fra ejendommen er klassificeret som rørsump.

Husdyrbruget ligger udenfor bufferzone I og II.

Miljømyndighedens vurdering

Udvidelsen sker i en eksisterende produktion ved en oplægning af dyreholdet. Der er ikke modtaget klager over produktionen. Den medfører kun ændringer inde i bygningerne. Der bliver etableret en ensilageplads bag bygning nr. 7. Se bilag 2. Det vil sige i umiddelbar

tilknytning til eksisterende byggeri. Anlægget vil derfor også fremover fremstå som en samlet bygningsmasse.

Placeringen i forhold til naturområder er beskrevet nærmere under Ammoniak. Sønderborg Kommune vurderer, at beliggenheden er forenelig med at fortsætte den nuværende drift med en mindre udvidelse på knap 43 DE. Der stilles derfor ingen vilkår.

6. Bygninger

Bilag 2 viser en situationsplan over den samlede virksomhed. Tabel 3 viser en samlet oversigt over bygninger på ejendommen.

Bygning 4 indeholder kvægstald. Bygningen indeholder i nudriften 125 stipladser i form af en sengestald. Stalden er indrettet med tre rækker sengebåse på den ene side af foderbordet. Der er spaltegulvsbokse på den anden side. Der er plads til 68 køer, 41 stk. opdræt og 15 pladser til ungtyre. Der er naturlig ventilation, i form af en 30 cm åbning mellem elementerne og taget. Der er spaltegulv og bagskyl. Der er malkestald og kontor i det nordvestlige hjørne.

I forbindelse med udvidelse ønskes stalden ændret, så der monteres to malkebotter i den eksisterende malkestald. Der etableres sengebåse, hvor foderbordet er i nudriften. Spalteboks arealet ændres til ædeplads og gangareal. Da kostalden ligger lige op til foderladen etableres foderbord inden i foderladen. Dermed bliver der plads til 122 sengebåse til køer.

Bygning 5 er kalvestald. Kalvestalden er indrettet med store dybstrøelsesbokse og naturlig ventilation. Der er en åbning på 30 cm mellem elementerne og taget. Derudover er der en bred overdækket kip. Her er plads til ca. 60 stk. kalve/opdræt. Stalden bliver efter udvidelsen anvendt til småkalve, goldkøer og kælvende køer. Herunder også de store kvier som kommer retur fra kviehotel. De mindste kviekalve vil også blive opstaldet her indtil de bliver sendt til kviehotel.

Bygning 6 er råvarehus og bygning 8 er maskinhus. Bygning 7 er foderlade og indeholder mindre plansiloer til bl.a. rapskager og øvrige fodermidler. Døde dyr placeres ved det sydøstlige hjørne af bygning 7. Der er to kraftfodersiloer. En ved nordlige ende af bygning 5 og en syd for bygning 4.

Den gamle plansilo (nr.9) bliver anvendt til dybstrøelse i nudrift og ansøgt drift.

Der ønskes etableret en ny plansilo. Den skal placeres øst for foderladen parallelt med den. Derved bliver fodret samlet i dette område, og arbejdet med at blande foder kan ske på pladsen foran plansiloanlægget.

Der er tre indkørsler til ejendommen. Den sydligste anvendes til driftsmæssig kørsel.

Tabel 3. Oversigt over bygninger

Nr	Bygning	Grundplan	Bygnings-højde	Taghældning	Bygnings materialer /farver	Ændret
1	Beboelse	180 m ²	Ca. 2,4 m	45 °	Grå Eternit Gul sten	Uændret
2	Beboelse	138 m ²	2,4 m	50 °	Brun eternit Gul sten	Uændret

3	Garage/ værksted	220 m ²	2,5 m	20 °	Grå eternit beklædt med søstens elementer	Uændret
4	Løsdriftstald køer	Ca. 1012 m ²	Ca. 3 m	20 °	Grå eternit beklædt med elementer	Uændret
5	Kalvestald	Ca. 460 m ²	Ca. 3 m	20 °	Grå eternit beklædt med elementer	Uændret
6	Råvarehus	60 m ²	2,4 m	20 °	Grå eternit fundablokke	Uændret
7	Foderlade	Ca. 585 m ²	5 m	20 °	Grå eternit beklædt med elementer og stålplade	Uændret
8	Maskinhus	304 m ²	3,2 m	20 °	Grå eternit beklædt med grøn stålplade	Uændret
9	Ældre plansilo	190 m ²	2,4 m	-	Fundablokke, betonbund	Uændret
10	Gyllebeholder	600 m ³	4 m	-	-	Uændret
11	Ny plansilo m. vendeplads i ender	1000 m ² + 500 m ²	Ca. 2,5 m	-	Elementer/blok ke og betonbund	Ny
12	Gyllebeholder	1650 m ³	-	-	-	Uændret
13	carport	44 m ²	2,5 m	15 °	Træskelet, beklædt m Stålplade og net	Uændret

Miljømyndighedens vurdering

Da der er tale om en udvidelse i eksisterende bygninger, stilles der ikke vilkår til bygninger.

7. Indretning og drift

Landbruget drives som et konventionelt landbrug med mælkeproduktion. Produktionen sker kontinuerlig. I den ansøgte produktion bliver kvierne udliciteret i perioden 6 mdr. til 23 måneder, hvorefter de kommer tilbage til ejendommen. Kvierne sættes ind i ungdyrstalden. Efter kælvning sættes de i stalden med malkekøer. Køerne går i stalden året rundt, da det er bedst foreneligt med robotmalkning. Kalvene (0- 6 mdr.) vil i den ansøgte drift være på stald 100 % af tiden. Kostalden bliver ikke vasket.

Indretningen af de enkelte staldafsnit er beskrevet i afsnit 6.0. Ændringerne i staldindretningen, herunder håndteringen af gødning er også beskrevet i afsnit 6.0.

BAT for staldindretning

Ansøger skal redegøre for bedste tilgængelige teknik i forbindelse med ansøgninger om godkendelse efter Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Denne ansøgning er sendt efter § 11 i Loven. Det fremgår af FAQ nr. 56, at ansøger skal redegøre for staldsystemer og miljøteknologier hvor der er udarbejdet BAT-blade. Redegørelsen skal involvere både nye og eksisterende stalde. Hvis der ikke anvendes BAT i eksisterende stalde, skal redegørelsen også indeholde oplysninger om hvornår stalden bliver renoveret så den kommer til at leve op til BAT.

Ansøger oplyser følgende om bedste tilgængelige staldteknologi i kostalden

Kostalden er opført i 1994 og er indrettet med tre rækker senge i den ene side af foderbordet og en række på den anden side. Der er naturlig ventilation med åbning i siden mod vest i hele staldens længde. Dette er energibesparende og sikrer et stort luftskifte set i forhold til mekanisk ventilation. Det betyder, at gulvene er forholdsvis tørre samt at koncentrationen af ammoniak og lugt er lavere.

Stalden er indrettet med spalter og gyllekanaler.

I forbindelse med udvidelsen bliver den ene side af stalden ændret. Således at sengebåse erstatter foderbordet og omvendt. Den eksisterende malkestald fjernes og der indsættes to malkeroboter. På spaltearealet bliver indsat skrabere, eventuelt i form af skraberrobot, der vil kunne skrabe det meste af stalden spaltegulv. Det forventes, at den har samme kapacitet og effektivitet som fast skrabeanlæg.

Stalden har en forholdsvis lang restlevetid på ca. 15-20 år. Den kan, med de mindre ændringer i indretningen, fortsat anvendes mange år frem. Der ændres ikke på spaltearealerne (køernes gangarealer). Det anses for at være for bekosteligt med yderligere tiltag med hensyn til BAT i denne stald.

Redegørelse for fravalg

I betragtning af at der ikke ændres ret meget på eksisterende spaltegulvsareal, vil en ændring af hele dette til præfabrikeret gulv, være en ret stor ressourcekrævende og bekostelig affære. Stalden ændres ganske lidt indenfor eksisterende rammer, og det eneste nye er at der etableres nyt foderbord og etableres nye senge på eksisterende foderbord. Pladserne med kvier og ungtyre udskiftes til malkende køer. Dette svarer til at der ændres/etableres nyt til 54 køer i stalden.

Beregning i www.husdyrgodkendelse.dk på anlæg med præfabrikeret gulv i udvidelsen, sammenlignet af spalteskrabere i hele stalden, viser at der med præfabrikeret gulv kan opnås en lille mer forbedring på 17,7 kg N per år den samlede emission fra anlægget.

Den samlede emission fra det ansøgte bliver således 1146,53 kg N/år (meremission 174,10 kg N/år). Ved valg af præfabrikeret gulv bliver den samlede emission 1128,83 kg N/år og meremissionen 156,40 kg N/år.

Der vælges at indsætte spalteskrabere i hele stalden for at opnå ammoniakreduktion på hele anlægget, frem for at bekoste nyt præfabrikeret gulv i en del af stalden. Samtidigt opnås et BAT niveau der ligger meget tæt på det loven foreskriver, ifølge ansøgers vurdering.

Der fravælges gylleforsuring, da dette ikke er en løsning der anses for proportionalt når udvidelsens størrelse tages i betragtning. Samtidig kan spalteskrabere kan løfte til BAT niveau og det anses for tilstrækkelig teknologi.

Øvrige tiltag er fravalgt, da de ikke er forenelige med de teknologier der er anvendt i anlægget, herunder luftrensning på ventilationsluft som kræver mekanisk ventilation.

Ansøger oplyser følgende om bedste tilgængelige staldteknologi i ungdyrstalden:

Ungdyrstalden er opført i 2003 og er indrettet med dybstrøelsesbokse, ca. 60 pladser til ungdyr. Der er foderbord i den ene side. Der er naturlig ventilation, og dermed anvendes ikke energi på dette. Samtidig sikres et stort luftskifte i stalden og lavere temperatur.

I forbindelse med udvidelsen vil denne stald blive anvendt til kælvende dyr, samt mindre kalve. De største kvier bliver også indsat i denne stald. Der vil ikke blive ændret på indretning og gulv i stalden, idet opstaldning af kalve og kælvende dyr på dybstrøelse er ideelt og bedste tilgængelig staldteknik/indretning for disse dyr. Ligesom der er bedst i forhold til dyrevelfærd og øvrig håndtering.

Stalden har en forholdsvis lang restlevetid, og kan med få mindre ændringer i indretning fortsat anvendes i mange år frem.

Begrundelse for fravalg:

Gylleforsuring kan bruges i en stald med spalter og gyllekanal. Da stalden ikke har gyllekanal er forsøringsanlægget fravalgt.

Luftvaskere og biologiske filtre kræver brug af mekaniske ventilationsanlæg. De er dyre at installere og holde i drift. Indtil videre er disse løsninger på " forskningsstadiet" og kun anvendt på svinebrug. Dette er fravalgt grundet konceptet naturlig ventilation og besparelse på strøm (energi) ved denne form for ventilation.

Luftkøling af indblæsningsluft er brugt i svinestalde. Herved kan man nedsætte ventilationsluftmængden og dermed reducere emissionen af lugt og ammoniak til omgivelserne. Løsningen er energi-krævende og ikke aktuel i kostalde og ej heller ved valg af naturlig ventilation.

Da stalden er eksisterende og forholdsvis ny, og da dyrene som opstaldes i den, har bedst af opstaldning på dybstrøelse, vurderer ansøger at det er bedste tilgængelige staldteknik som anvendes i stalden.

Miljømyndighedens vurdering

I forhold til staldindretning er det BAT at reducere ammoniakemissioner til luften som udgangspunkt efter nogle eller alle af de følgende principper:

- reduktion af emitterende gødningsoverflader
- fjernelse af gødningen til en ekstern gyllebeholder
- anvendelse af yderligere behandling, såsom beluftning for at opnå bevægelse i væsken
- afkøling af gødningsoverflade
- brug af overflader (for eksempel spalter eller gødningskanaler) som er glatte og nemme at rengøre.

Indenfor kvægbrug, findes der to BAT-byggeblade, nemlig præfabrikerede drænedede gulve (BAT-byggeblad nr. 107.04-51), og svovlsyrebehandling af kvæggylle (BAT-byggeblad nr. 107.04-52). Begge med en ammoniak-reduktion på 50 % i forhold til referencesystem.

De helt små kalve og syge og kælvende køer/store kvier opstaldes af dyrevelfærdsmæssige årsager på dybstrøelse. Der er ikke fastlagt BAT-krav for staldsystemer med dybstrøelse. På det foreliggende grundlag finder kommunen, at de anvendte systemer er at betragte som værende BAT.

Undersøgelser har vist, at køling af gødningskanaler i kvægstalde, gør det muligt at sænke overfladetemperaturen og dermed reducere ammoniakfordampningen fra gylleoverfladen. Der er imidlertid ikke tilstrækkelige data til at kunne stille det som et BAT-krav.

Ansøger har redegjort for BAT og fravalg af BAT. Ansøger indretter kostalden med spalteskrabere for at opfylde kravet til reduktion af ammoniakemissionen fra anlægget. Læs mere i afsnit 8.3, hvor der også bliver stillet vilkår til virkemidlet.

Sønderborg Kommune vurderer, at staldindretningen lever op til BAT, da det ikke er proportionalitet at kræve det ændret, da der ikke sker store ændringer i stalden eller dyreholdet. Ansøger har beskrevet, at han forventer at være oppe på fuld produktion i løbet af et år. Sønderborg Kommune vurderer dog, at også udvidelsen er omfattet af anvendelse af bedste tilgængelige staldteknologi. Derfor skal teknologien tages i brug også under udvidelsen. Sønderborg Kommune stiller derfor vilkår om at spalteskrabere skal være installeret og i fuld funktion senest den 1. april 2010.

De eksisterende stalde skal leve fuldt op til bedste tilgængelige staldsystem senest ved næste gennemgribende reovering af inventaret. Der stilles derfor vilkår om at ved revurdering af miljøgodkendelsen i 2018 skal der foreligge en plan for hvordan og hvornår staldindretningen lever op til BAT.

7.1 Foder og –opbevaring

Foderrationen består primært af ensilage. Ensilagen fordeler sig med ca. 50 % græs og ca. 50% majsensilage. I nudriften opbevares ensilagen dels i markstak på grønt bunddække (1/3), dels i plansilo (2/3). Efter udvidelsen vil ca. 1700 m³ ensilage blive lagt i den nyetablerede plansilo. Der bliver opbevaret halm i en del af kostalden. Der bliver opbevaret kraftfoder i de to siloer. Rapskager i opbevares i foderladen.

Ansøger oplyser følgende om BAT og foder:

Der tages analyser af grovfoderet til brug for udarbejdelse af foderplaner.

Miljømyndighedens vurdering

I forhold til BAT er det forureningsforebyggende at gennemføre effektiv fodring til reduktion af udskillelsen af kvælstof og fosfor, ved at sikre, at foderets indhold af næringsstoffer modsvarer dyrenes behov, og at næringsstofferne er letoptagelige.

Selvom der ikke er fastlagt et specifikt BAT – krav for fodring af kvæg, vurderer Sønderborg Kommune, at bedriften lever op til kravet om BAT i henhold til fodring ved at få taget analyser af grovfoderet og få udarbejdet foderplaner på baggrund af næringsstof indholdet i grovfoderet. Dette begrundes med, at der er taget de nødvendige tiltag for at begrænse påvirkning af omgivelserne herunder at mindske udskillelse af næringsstofferne N og P i gødningen.

For at sikre dette fremadrettet, stilles der vilkår om at der skal tages et repræsentativt antal analyser af grovfoderet. Der stilles også vilkår om, at der skal udarbejdes foderplaner baseret på grovfoder analyserne. Foderplanerne skal udarbejdes af kvalificeret fagperson, for eksempel en kvægbrugskonsulent. Dette vilkår stilles for at sikre, at den nyeste faglige viden ligger til grund for udarbejdelsen.

Sønderborg Kommune vurderer, da bedriften ligger under IPPC- grænsen, at der ikke er behov for at stille særlige vilkår i forhold til foderets næringsstofindhold. Denne vurdering bygger særligt på, at det er svært at styre næringsstofindholdet i foderet for kvægproduktioner baseret på græsfodring (kvier, malke- og ammekøer).

7.2 Råvarer og hjælpestoffer

I forbindelse med drift af ejendommen og den beskrevne husdyrproduktion før og efter udvidelsen, er der skønnet at være et forbrug af råvarer og hjælpestoffer som angivet i tabel 4.

Tabel 4. Forbrug af råvarer og hjælpestoffer

Middel	Før udvidelse mængde pr. år	Efter udvidelse Mængde pr. år
El til produktionen	42.000 kWh	52.000 kWh
Diesellole til produktionen	7.000 l	7.000 l
Vandforbrug, drikkevand i produktionen	3.300 m ³	5.000 m ³

Der bliver anvendt el til følgende: malkeanlæg, gyllehåndtering (skraber og pumpning), håndtering af foder, belysning og øvrig teknik herunder blandt andet vandpumper. Der er naturlig ventilation i staldene. Der installeres malkebotter i forbindelse med udvidelsen. Botterne er tilgængelige for kørne døgnet rundt. Det kan godt give et mindre stigning i elforbruget.

Det årlige diesel forbrug forventes at være uændret. Det skyldes dels, at opbevaringen på den ny plansilo betyder, at foderet ligger tættere på stalden, dels at der ikke skal hentes foder på marken.

Det årlige vandforbrug til driften er ca. 3.300 m³ i nudrift. Det vurderes at vandforbruget vil stige til ca. 5.000 m³ efter udvidelsen. En stor del af vandforbruget går til mælkeproduktionen. En del af vandet fordamper fra overflader og fra dyrene.

De angivne mængder er skønnede. Derudover bliver der købt handelsgødning. Mængden afhænger af afgrødesammensætningen og varierer fra år til år. Mængderne beregnes nøje i gødningsregnskabet.

Ansøger oplyser følgende om energibesparende foranstaltninger:

Der er naturlig ventilation i alle stalde. De bruger derfor ikke el. Der er forberedt at køre et to-strengssystem, hvis der skulle opstå problemer med frost i vandrørene i stalden. Det har dog ikke været et problem så vidt.

Der forventes et minde dieselforbrug ved håndteringen af foder, da fodret bliver samlet et sted. Maskiner og anlæg holdes løbende med service og vedligeholdelse for at sikre optimal funktion. Malkebotterne installeres i isolerende rum, og der bliver regelmæssig service på robotanlægget. Der er natsænkning på lyset i stalden.

Ansøger oplyser følgende om vandbesparende foranstaltninger:

Der sker ikke specielle vandbesparende tiltag i forbindelse med udvidelsen. Der sigtes dog hele tiden mod at minimere forbruget.

Der vil ikke i første omgang blive monteret vandbesparende foranstaltninger i forbindelse med udvidelsen, udover at anlægget bliver frostsikret.

Der er pt. ikke gode teknikker til genbrug af vaskevand i malkesystem med robotter. Systemet er meget fintfølede og registrerer derfor nemt fedt partikler og andre stoffer. Det medfører fejl på systemet. Dermed kommer nedsat kapacitet og fejl på robotterne, med et følgende højere forbrug af vand og strøm. Hvis der på et tidspunkt kommer en teknisk løsning på markedet, vil det blive overvejet.

Drikkekar i anlægget har en stor overflade. Det begrænser vandspild og sikrer dyrene en bedre vandoptagelse. Bedriftens drikkevands installationer bliver rengjort og eftersat jævnligt for at undgå spild.

Miljømyndighedens vurdering

For at miljømyndigheden kan kontrollere elforbruget skal det dokumenteres, for eksempel ved fremvisning af elregning. Dokumentation skal gemmes mindst fem år og fremvises miljømyndigheden på forlangende.

For at sikre at der sker en god udnyttelse af ressourcerne og at eventuelle uregelmæssigheder opdages, stilles der vilkår om, at der skal føres journal over energiforbrug (el, fyringsolie, dieselolie).

BAT for kvæg er at reducere energiforbrug ved at anvende godt landmandskab, begyndende med udformningen af staldene, og ved hensigtsmæssig betjening og tilstrækkelig vedligeholdelse af stalden og udstyret.

BAT for malkekvægstalder er at reducere energiforbruget ved at gøre alt det følgende:

- anvende naturlig ventilation
- anvende lavenergibelysning

Indenfor kvægproduktion, bruges vand til rengøringsaktiviteter og til vanding af dyrene. Reduktionen af dyrenes vandforbrug betragtes ikke som værende praktisk. Det vil variere i overensstemmelse med deres fodring, og på trods af at nogle produktionsstrategier indeholder begrænset adgang til vand, betragtes permanent adgang til vand generelt som et krav. Det medfører, at der ikke tilstrækkelige data til at nå en BAT-konklusion med hensyn til drikkesystemer.

Til aktiviteter, hvor der bruges vand, er det BAT at reducere vandforbruget ved at udføre alt det følgende:

- rengøring af dyrestald og udstyr med højtryksrensere
- udførelse af regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget, for at undgå spild.
- registrering af vandbrug gennem måling af forbrug, og
- detektering og reparation af lækager.

For at sikre at virksomheden lever op til kravene til BAT, stilles der vilkår om, at der skal udføres regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget og at vandforbruget skal registreres gennem måling af forbrug mindst en gang årligt. Der skal føres journal over vandforbrug.

For at sikre at der fremadrettet er fokus på at reducere forbruget af el og vand og indføre renere teknologi stilles der vilkår om, at ansøger skal redegøre for følgende ved tilsyn:

- hvad der er indført af renere teknologi,
- i hvilket omfang der er sket substitution af råvarer og hjælpestoffer til mindre miljøbelastende råvarer og hjælpestoffer,
- samt muligheder for at spare vand ved robotterne siden sidste tilsyn.

Sønderborg Kommune vurderer ud fra ansøgningen om miljøgodkendelse og de i godkendelsen stillede vilkår, at ansøger lever op til lovens krav om anvendelse af BAT i forhold til forbrug af vand og energi. Vurderingen er sket i henhold til de afledte forhold beskrevet i EU-kommissionens reference dokument om BAT for intensivt hold af svin og fjerkræ fra juli 2003.

7.3 Driftsforstyrrelser eller uheld

Den største risiko er udslip af gylle og pesticider. Ansøger vurderer, at der derudover ikke er så store risici forbundet med produktionen. Minimering af risiko for uheld søges øget ved at holde anlægget under opsyn, og være påpasselig når der arbejdes med pesticider og husdyrgødning. Minimering af gener og forurening ved uheld vil ske ved at stoppe eller begrænse forureningen og søge hjælp.

Miljømyndighedens vurdering

Miljømyndigheden vurderer, at der er følgende risici for forurening:

- Håndtering af kemikalier
- Olietanke
- Påfyldning af diesel
- Uheld med transport af husdyrgødning, herunder overlæs som kan medføre spild på transportveje

Det er derfor vigtigt, at beredskabet straks tilkaldes ved uheld, der medfører forurening, og at miljømyndigheden orienteres efterfølgende. For at sikre det, stilles det som vilkår. Det er dog stadig virksomhedens pligt at forebygge og afværge driftsforstyrrelser og uheld – ligesom det er virksomhedens pligt at genoprette den hidtidige tilstand (jf. miljøbeskyttelseslovens § 71).

For at sikre mod uheld bliver der stillet vilkår om håndtering af kemikalier, olietanke og påfyldning af diesel.

For at mindske risikoen for uheld som følge af spildt husdyrgødning, stilles vilkår om at et eventuelt spild skal fjernes.

Der er ikke udarbejdet en beredskabsplan i forbindelse med ansøgningen om godkendelse. Der stilles derfor vilkår om, at der skal udarbejdes og indsendes en beredskabsplan til Sønderborg Kommune senest en måned efter ibrugtagning af den nye stald. Beredskabsplanen skal være udformet på et sprog, som de ansatte forstår, og den skal være kendt af virksomhedens ansatte. Beredskabsplanen skal være let tilgængelig og opdateres hvert andet år.

8. GØDNINGSPRODUKTION OG -HÅNDTERING (ALT FØR OG EFTER)

8.1 Samlet gødningsproduktion og -type

Der er indsendt en kapacitetserklæring i forbindelse med ansøgningen. Den beregnede gødningsmængde (inklusiv rengøringsvand, drikkevandsspild og regnvand fra mødding og ensilageplads) er i alt 3449 m³ pr. år. Den samlede opbevaringskapacitet (gyllebeholder, forbeholder, gyllekanaler og lejet gyllebeholder) opgøres til 2580 m³. Ved en produktion af 3449 m³ gylle pr. år opgøres kapaciteten til 9 måneder.

Kapacitetserklæringen viser også en opgørelse af den samlede mængde dybstrøelse fra ejendommen. Der produceres i alt 389 m³ dybstrøelse fra 18 køer, 12 stk. opdræt 0-3 mdr. og 16 stk. opdræt 24-25 mdr. Dertil kommer en mindre mængde, som ikke fremgår af opgørelsen. Det stammer fra en hest (500-700 kg). Der er en kapacitet på 9 måneder den tidligere plansilo som rummer 456 m³.

Sammensætningen af den producerede husdyrgødning fra ansøgt drift fremgår af tabel 5.

Tabel 5. Total gødningsmængde

Gødningstype	Kg N	Kg P	DE – kvæg	DE svin og andre dyr
Dybstrøelse	2.818	500	26,02	0,43
Kvæggylle	11.365	1313	122,00	0,00
Svinegylle	2.505	515	0,00	30,00
I alt	16.688	3.041	148,02	30,43

Der modtages 40, 76 DE svinegylle i nudrift. Der modtages 30 DE svinegylle i ansøgt drift. Der fraføres ikke gødning. Der modtages ikke slam.

8.2 Gødningshåndtering og opbevaring

Gødningen håndteres som gylle og dybstrøelse. Gyllen stammer fra stalden med malkekøerne. Dybstrøelsen kommer fra kalvene, store kvier, kælvningsboks og hesten.

Dybstrøelsen køres direkte ud om foråret. Gyllen køres ud om foråret, og efter hver slæt. Udbringningen sker med slæbeslanger, da jorden er for stiv til at bruge nedfælder. Der er forsøgt med nedfælder, men dog uden held. Der bliver ikke kørt husdyrgødning ud på marker med permanent græs.

Ejendommen råder over en gyllebeholder. Gyllebeholderen er på 1650 m³ og opført i 1994. Den er kontrolleret i 2004. Gyllebeholderen har naturligt flydelag. Der er en fortank på 300 m³ i forbindelse med gyllebeholderen.

Spildevandet, som er opgjort til ca. 300 m³ ledes også i gyllebeholderen. Dertil kommer nedbør i gyllebeholderen, som er opgjort til ca. 163 m³ om året. Gyllebeholderen ligger lige ved siden af en befæstet plads, som har afløb til gyllebeholderen.

Der bliver kørt gylle til den lejede gyllebeholder på Langdel 16, 6440 Augustenborg en gang om året. Ifølge Husdyrgødningsbekendtgørelsens § 6 kræver opbevaring af husdyrgødning i anden beholder en kontrakt som løber i mindst fem år. Ansøger har indsendt en kontrakt som er indgået for et år frem. Ansøger har på nuværende tidspunkt tilstrækkelig opbevaringskapacitet. Efter udvidelsen er der behov for yderligere opbevaringskapacitet til at rumme mere kvæggylle og overfladevand fra den nye ensilagebeholder. Ansøger er bekendt med § 6 i bekendtgørelsen.

Ansøger oplyser følgende om bedste tilgængelige opbevaringsteknik:

Gyllebeholderen er fremstillet, således at den kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Sider og bund er tætte.

Gyllen omrøres kun forud for udkørsel. Der føres logbog over flydelaget på gyllen.

Tankene er tilmeldt de lovpligtige eftersyn. Det betyder, at tankene hvert 10. år bliver kontrolleret for om der er begyndende tegn på utætheder.

Dybstrøelse opbevares på fast bund i det gl. plansiloanlæg med afløb til ajlebeholder.

Redegørelse for fravalg:

Der er ikke etableret fast overdækning på gylletanken, da der almindeligvis ikke er problemer med at etablere et godt flydelag på kvæggylle. Det er tillige bekosteligt at etablere fast overdækning.

Ansøger oplyser følgende om bedste tilgængelige udbringningssteknik:

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der blandt andet hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelsen.

Der vil søges at anvende den mest optimale for form udbringningsteknik, placering i sædskiftet og benytte de mest optimale vejrforhold, således at fordampningen reduceres mest muligt og udnyttelsen af næringsstoffer er størst mulig. Ligeledes vil stigende afgrødepriser flytte afgrødernes økonomisk optimale kvælstofniveau højere op, og dermed kræve bedre udnyttelse af husdyrgødning på bedriftens marker.

Der vil kunne forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der udbringes gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og eventuelt nedbør). Når gyllen køres ud på veletablerede afgrøder, minimeres ammoniakfordampningen og lugtgenerne på grund af mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne.

Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Der er ingen stærkt hældende arealer og der holdes som minimum to meter bræmmer til vandløbene. Gylleudbringning sker normalt kun på hverdage. På sort jord nedpløjes kort efter gyllen er udbragt.

Ansøger vurderer, at de anvendte udbringningsteknikker lever op til bedste tilgængelige teknologi.

Miljømyndighedens vurdering

Gødningen på ejendommen håndteres primært som gylle. Der produceres også en mindre mængde dybstrøelse. Ansøger har beskrevet, at dybstrøelsen bliver lagt på fast plads eller udbragt direkte. Anlægget og dets arealer ligger meget tæt på boringsnære beskyttelseszoner. Der stilles derfor vilkår om at kompostlignende husdyrgødning ikke må lægges i markstakke.

For at sikre at gyllen udbringes så tæt som muligt på det tidspunkt, hvor afgrøden har maksimalt næringsstof-optag og størst vækst, er der stillet krav om tilstrækkelig opbevaringskapacitet. Det er vurderet, at der er sikret tilstrækkelig opbevaringskapacitet med ni måneder til gylle og dybstrøelse.

For at forhindre spild og forurening af jord og grundvand stilles der vilkår om, at al håndtering af gylle foregår under opsyn, samt at håndteringen foregår på en sådan måde, at eventuelle gener begrænses. For eksempel at der først sker omrøring af gyllebeholderen, kort tid før beholderen skal tømmes. Da ansøger har etableret en befæstet plads med afløb til opsamlingsbeholder, stilles der ikke vilkår om dette.

Bedste tilgængelig opbevaringsteknik

Det er BAT at udforme lagringsfaciliteterne for husdyrgødning med tilstrækkelig kapacitet, indtil yderligere behandling eller tilførsel på markerne kan udføres. For gødningsstakke, der altid er placeret på samme sted, enten i anlægget eller på marken, er det BAT at:

- anvende et betongulv med et opsamlingsystem og en beholder til afstrømningsvæske, og placere enhver nyopførelse af gødningslagerarealer, hvor der er mindst mulig chance for, at de kan forårsage gener over for receptorer, der er følsomme over for lugt, idet der tages hensyn til afstanden til receptorerne og den

fremherskende vindretning.

BAT vedrørende lagring af kvæggylle i en beton- eller stålbeholder omfatter alle følgende punkter:

- en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske samt kemiske påvirkninger
- beholderens bund og vægge er tætte og beskyttede mod tæring
- lageret tømmes regelmæssigt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse, fortrinsvis hvert år
- dobbelte ventiler bruges til alle ventiludgange fra lageret
- gyllen omrøres kun lige før tømning af beholderen ved f.eks. tilførsel på marken

Det er BAT at dække gyllebeholderne ved at bruge et af følgende:

- et fast lag, tag eller en teltstruktur, eller
- et flydelag, såsom snittet halm, naturlig udtørringsskorpe, lærred, folie, tørv, ekspanderet ler (LECA) eller ekspanderet polystyren (EPS).

Alle disse typer dække anvendes, men de har deres tekniske og driftsmæssige begrænsninger. Dette betyder, at beslutningen om hvilket type dække, der foretrækkes, kun kan tages fra sag til sag.

Det er vurderet, at der er sikret tilstrækkelig opbevaringskapacitet, såfremt der på selve ejendommen er minimum 9 måneders opbevaringskapacitet. Opbevaringskapaciteten efter udvidelsen rækker til over 9 måneder, så BAT-krav er derfor opfyldt på ejendommen. Ansøger er opmærksom på kravene til lejet opbevaringskapacitet.

Ved overholdelse af husdyrgødningsbekendtgørelsen efterleves de fleste BAT krav vedrørende lagring af flydende husdyrgødning. I den aktuelle sag vurderes det, at det er BAT at dække gyllebeholderne ved at bruge et naturligt flydelag.

Sønderborg Kommune vurderer ud fra ansøgningen om miljøgodkendelse og vilkår i godkendelsen til opbevaringskapacitet og udbringning af husdyrgødning, at ejendommen lever op til lovens krav om anvendelse af BAT i forhold til opbevaring af husdyrgødning i henhold til de afledte forhold beskrevet i EU-kommissionens reference dokument om BAT for intensivt hold af svin og fjerkræ fra juli 2003.

Bedste tilgængelige udbringningsteknik

Det er BAT at minimere emissionerne fra gødning til jord og grundvandet ved at afbalancere mængden af gødningen med afgrødens forventede krav (kvælstof og fosfor, samt mineraltilførslen fra afgrøden til jorden fra gødskningen). Der findes forskellige værktøjer til at afbalancere den samlede næringsoptagelse fra jorden og vegetationen med gødningens samlede næringsydelse, såsom en jordnæringsbalance eller ved at taksere antallet af dyr til de disponible marker.

Det er BAT at tage hensyn til de pågældende markers karakteristika, når der tilføres gødning på dem. Dette gælder i særdeleshed jordbundsforholdene, jordtypen og arealets hældning, klimatiske forhold, nedbør og kunstvanding, jordens anvendelse og dyrkningsmetoder, herunder veksel drift. Det er BAT at reducere forurening af vand ved navnlig at gøre alt det følgende:

- ikke at tilføre gødning til jorden, når marken er:
 - vandmættet
 - oversvømmet

- frossen
- snedækket

- ikke at tilføre gødning til stejlt hældende marker
- ikke at tilføre gødning på arealer, der støder op til vandløb (ved at efterlade et stykke jord ubehandlet)
- at sprede gødning så tæt så muligt før den maksimale afgrødevækst og optagelse af næringsstoffer fin-der sted.

Det er BAT at håndtere spredningen af gødning således, at lugtgener mindskes på steder, hvor det er sandsynligt, at naboer kan berøres, ved navnlig at gøre alt det følgende:

- at sprede gødning i løbet af dagen, når der er mindre sandsynlighed for at folk er hjemme samt at undgå weekender og helligdage, og
- at være opmærksom på vindretning i forhold til nabohusene.

Udbringning af husdyrgødning skal ske i overensstemmelse med god landmandspraksis, således at lugtgener begrænses. Såfremt god landmandspraksis ikke efterleves, kan tilsynsmyndigheden meddele påbud med henblik på at sikre, at god landmandspraksis overholdes.

Til forbedring af den generelle miljøpræstation for et intensivt husdyrbrug, er det BAT at planlægge gødning af markerne korrekt. For at sikre dette skal der, i forbindelse med udarbejdelsen af mark- og gødningsplanen, laves et lagerregnskab for den efterfølgende planperiode, der dokumenterer, at der er opbevaringskapacitet frem til 1. april. Dette er for at sikre, at beholderne ikke er fyldte den 1. februar med fare for overløb, hvis udbringning forhindres pga. af vejret og lignende, samt at ansøger bedre har mulighed for at disponere udspretningsstidspunktet i forhold til afgrødens behov.

BAT-kravene anses for opfyldt ved overholdelse af reglerne i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, husdyrgødningsbekendtgørelsen, vandløbsloven samt målene for godt landmandskab samt ved anvendelse af nedfældning og udbringes med slæbeslanger.

Sønderborg Kommune vurderer ud fra ansøgningen om miljøgodkendelse, og de stillede vilkår i denne godkendelse, at ansøger lever op til lovens krav om anvendelse af BAT i forhold til udspretning af husdyrgødning.

8.3 Ammoniak

Fordampningen af ammoniak vil primært ske fra overflader i staldanlægget og som ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning.

Beregninger af bedriftens fordampning af ammoniak er foretaget automatisk i Miljøstyrelsens ansøgningssystem. Beregningerne viser, at fordampningen af ammoniak fra nudriften er 972 kg kvælstof per år og i ansøgt produktion 1146 kg kvælstof per år. Projektet medfører således en stigning i ammoniakfordampningen på 174 kg kvælstof per år. Der fordampes årligt 188 kg N fra lagre af flydende husdyrgødning og 130 kg N fra lagre af fast husdyrgødning.

Beregningen af meremission er fratrukket den generelle reduktion i ammoniakfordampning, som husdyrloven har fastlagt. Der skal ske en reduktion på 15 % af fordampning for de stalde, hvor indretningen ændres og nye stalde. Ansøger har opfyldt krav om ammoniakreduktion ved at etablere skraber på spaltegulvet ved malkekøerne i stald 4. Der

bliver skrabet med en effekt på 20 % svarende til svarende til hver fjerde time. Det vil sige seks gange i døgnet.

Naturgruppen har foretaget en vurdering af det ansøgte anlægs potentielle påvirkning af naturforholdene på en række lokaliteter i nærheden af anlægget. Vurderingen af udvidelsens konsekvens for naturforholdene sker bl.a. på baggrund af beregninger af depositionen fra anlægget, der fremgår af tabel 6.

Tabel 6. Beregninger af deposition af ammoniak fra anlægget

Afstand	Vindretning	Afsætning i alt (kg N/ha/år)	Afsætning (kg N/ha/år)
300	0 (syd)	0,19	0,022
300	90 (vest)	0,47	0,053
300	180 (nord)	0,41	0,046
300	270 (øst)	0,81	0,091

Miljømyndighedens vurdering

Kvælstof, der deponeres fra luften, er det begrænsende næringsstof for mange sårbare økosystemer. Der kan forventes væsentlige ændringer i disse økosystemer som følge af ekstra tilførsel af kvælstof. Der er derfor udlagt bufferzoner omkring disse naturområder for at beskytte dem. Bufferzone I er en bufferzone på 300 meter omkring særligt ammoniakfølsomme naturområder. Indenfor denne zone og i selve naturområdet kan husdyrbrug ikke udvides eller ændres, hvis det medfører en øget udledning af ammoniak til naturområdet.

I en yderligere bufferzone (Bufferzone II) af en afstand af 300-1000 meter om disse særligt ammoniakfølsomme naturområder afhænger den tilladte merbelastning af antallet af andre husdyrbrug over 75 DE. Der må maksimalt udledes 0,7 kg N per ha, hvis der ikke er andre husdyrbrug i bufferzone II. Der må maksimalt udledes 0,5 kg N per ha, henholdsvis 0,3 kg N per ha afhængig af, om der er to ejendom eller flere ejendomme.

Ved etablering, udvidelse eller ændring af et husdyrbrug skal det øgede ammoniaktab fra stalde og lager reduceres med 15 % i forhold til et fastsat referencestald system i 2007. Referencestalden for denne ansøgning er gylle med et ammoniaktab på 134,5 kg N per årsko uden opdræt. Beregningsgrundlaget er 01/2007. Kravet om reduceret ammoniakemission gælder for udvidelser og stalde, der renoveres. Kravet kan dog gennemføres ved reduktion af ammoniaktabet for både eksisterende og nye anlæg.

Sønderborg kommune vurderer, at skrabning med 20 % effekt opfylder lovens krav om 15 % reduktion af fordampning af ammoniak. Vurderingen er foretaget på baggrund af de tal, som fremgår af ansøgningskemaet.

Da skrabning er anvendt som virkemiddel til at reducere ammoniakemissionen stilles der om, at der skal skrubes med en 20 % effekt svarende seks gange i døgnet i stald 4.

Beskyttet natur

§3

Sønderborg Kommune har besigtiget naturen i en zone på 1000 meter fra anlægget i september 2009. Det vil sige: tre engarealer, otte vandhuller, to småskove/krat og en gravhøj. Kortet over lokaliteter, som er blevet besigtiget i den forbindelse, kan ses på bilag 6.

§ 7

Ved gennemgangen af § 7 natur inden for en 300 meter zone blev der ikke registreret naturarealer omfattet af § 7. Se bilag 5.

Der er ca. 8,1 km fra mark 15-0 til en hede/overdrev beskyttet efter § 7 beliggende på Broager.

Det ansøgte projekts påviselige andel af den luftbårne N-belastning af § 7 området vil være marginal og øget ammoniaktab som følge af etableringen medfører ikke nogen beregningsmæssig øget N-deposition i §7 området
Det vurderes, at produktionsudvidelsen ikke vil have nogen negativ effekt i forhold til § 7 arealerne.

Natura 2000

De nærmeste terrestriske Natura 2000 områder til det ansøgte projekt på er Habitatområde H 200 Augustenborg Skov som ligger ca. 2 km mod vest. Udpegningsgrundlaget for Augustenborg Skov er:

- Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks,
- Bøgeskove på muldbund,
- Ege- og blandingsskove på mere eller mindre rig jordbund og
- Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld.

Miljømyndighedens vurdering

Det vurderes på baggrund af den samlede emission og merbelastningen fra staldanlægget som følge af udvidelsen, at staldanlægget ikke påvirker de angivne § 3-naturområder væsentligt med ammoniak. Derfor stilles der ikke supplerende vilkår i forhold til ammoniak i dette afsnit.

Det nærmeste § 7 areal ligger ca. 11,0 km fra ejendommen. Det vurderes derfor, at der på grund af den store afstand ikke vil ske en forøget deposition i naturområdet som følge af den planlagte udvidelse. Der stilles derfor ikke supplerende vilkår.

Med henvisning til den forholdsvis store afstand den minimale deposition og den eksponentielt aftagende ammoniak deposition – fortynding med afstanden fra kilden vurderes det at projektets bidrag til luftbåren N-belastning i de førnævnte habitatområder ikke har nogen betydning. Det stilles derfor ikke vilkår.

Bilag IV-arter og rødlistearter

Af faglig rapport fra DMU nr. 637 (håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV) fremgår en oversigt over arters udbredelse i grid på 10x10 km fordelt over hele landet. Af listen og ud fra kommunens egne registreringer fremgår det, at følgende arter registreret i nærområdet til Thomhavevej 12:

Dværgflagermus	<i>(Pipistrellus pipistrellus)</i>
Sydflagermus	<i>(Eptesicus serotinus)</i>
Langøret Flagermus	<i>(Plecotus auritus)</i>
Vand Flagermus	<i>(Myotis daubentonii)</i>

Løvfrø

(*Hyla aborea*)

Naturafdelingens registrering viser, at der er naturarealer og biotoper, som potentielt kan være levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted for bilag IV arter. Læs mere i afsnit 15.9.

Miljømyndighedens vurdering

De seneste N-depositionsregninger viser, at den samlede deposition ikke overskrider 0,5 N/ha/år udenfor 300 m zonen. Udvidelsen vurderes derfor til at have en neutral effekt for de nævnte bilag IV-arter. Det vurderes derfor, at det ikke er nødvendigt, at stille krav om kompenserende foranstaltninger i de lokaliteter, som potentielt set udgør meget vigtige ynglelokaliteter for bilag IV-arter Stor Vandsalamander og Løvfrø for så vidt angår ammoniakemission fra anlægget. Der stilles dog vilkår om bræmmer til en række vandhuller. Læs mere i afsnit 14.9.

9. Forurening og genepåvirkninger

Luftforurening i forhold til natur er omtalt under afsnit 8.3, Ammoniak. Gener i forhold til naboer omtales i de følgende afsnit.

9.1 Lugt

Den væsentligste lugtforureningskilde er dyrene i staldene og ventilationsluften herfra. Gyllen udsluses fra staldene én gang ugentlig. Fra gyllebeholderen kan der forekomme lugtgener i forbindelse med omrøring og udbringning af gylle, ligesom der i de perioder vil være lugtgener fra gyllevogne og fra de marker, hvorpå der er udbragt gylle. Gyllen udbringes med slæbeslanger.

Ansøger har beregnet lugtemissionen fra husdyrbrugets anlæg på baggrund af det maksimale dyrehold på stald samtidig. Lugtgeneafstanden er beregnet efter både den nye 2006-lugtvejledning og FMK-vejledningen, 2. udgave maj 2002.

Ejendommen er kun omgivet af enkelte nabo. Tabel 7 viser afstanden til nærmeste byzone, samlede bebyggelse og enkelt bolig uden landbrugspligt.

Der vil være en lugtemission fra staldventilationen. Ansøgningssystemet har beregnet en teoretisk lugtemission fra staldbygningerne. Se tabel 7. Af beregningen fremgår, at geneafstand for lugt overholdes til samtlige typer af bebyggelser.

Der er i www.husdyrgodkendelse.dk beregnet en konsekvensradius på 187 m i forbindelse med ansøgningen.

Tabel 7. Oversigt over afstande

Områdetype	Faktisk afstand	Beregnet geneafstand
Byzone/sommerhusområde	730,29 m	166,22 m
Samlet bebyggelse	729,36 m	93,44 m
Enkelt bolig Thomhavevej 5	707,68 m	52,56 m

Der er ikke andre landbrug på over 75 DE placeret i umiddelbar nærhed af byzone, samlet bebyggelse eller enkelt bolig.

Miljømyndighedens vurdering:

Den aktuelle afstand til byzone, samlet bebyggelse og enkelt bolig er væsentlig større end den beregnede lugtgenafstand. Det vurderes derfor, at godkendelsen ikke vil medføre øgede lugtgener for naboejendomme, da nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt ligger udenfor den ukorrigerede genafstand på 52,56 meter.

Der kan rent undtagelsesvist forekomme registrerbar, men ikke genegivende lugt fra landbruget uden for konsekvensområdet.

Det vurderes derfor, at husdyrbrugets lokalisering er tilfredsstillende for et landbrug af denne størrelse. De øgede lugtgener forhindrer derfor ikke gennemførelse af projektet. Der er derfor ingen grundlag for at stille særlige vilkår vedrørende lugtbegrænsning.

Konsekvensradius for lugt er beregnet til 187 meter i ansøgningen. Det betyder, at i en afstand af ca. 187 m fra staldene vil staldlugt kun undtagelsesvis kunne registreres. Den største lugtafgivelse er i sommerperioden, hvorfor det er denne beregning der lægges til grund for vurderingen. Der ligger ingen ejendomme indenfor konsekvensområdet. Den beregnede konsekvensradius vil indgå som en parameter i vurderingen af, hvilke parter der skal høres i forbindelse med behandlingen af ansøgningen.

9.2 Lys

Der er lysstofrør i staldene. Der er sat lamper op udenfor stalden og foderladen. Der er tændt elektrisk lys i staldene/driftsbygningerne fra kl. 5 til kl. 22, afhængig af årstiden. Derefter er der natbelysning / orienteringslys til køerne.

Miljømyndighedens vurdering:

Da der ikke naboer i nærheden som kan blive udsat for lysgener, vurderer Sønderborg Kommune, at det ikke er nødvendigt at stille vilkår omkring lys.

9.3 Støj og vibrationer

Der vil være aktiviteter i forbindelse med malkning døgnet rundt når malkerobotterne er etableret. Ansøger vurderer dog, at den støj stort set ikke vil kunne høres udenfor stalden. I forbindelse med at der malkes med robotter vil kompressoren på køletanken komme til at køre lidt mere. Men der er efter ansøgers oplysninger tale om en støjkilde, som stort set ikke kan høres uden for stalden.

Derudover vil mixervognen, som blander foder, kører en time om dagen. Mixervognen bliver placeret bag stalden for at undgå støj fra den.

Miljømyndighedens vurdering:

Der vurderes ikke at være behov for specifikke vilkår for støjbegrænsning. Der fastsættes de generelle støjgrænser for virksomheden i overensstemmelse med vejledning fra Miljøstyrelsen nr. 5 fra 1984. I tilfælde af, at det på et senere tidspunkt findes nødvendigt (fx pga. klager), at virksomheden dokumenterer, at støjvilkårene kan overholdes, stilles der vilkår om, at miljømyndigheden kan forlange en eftervisning af, at de fastsatte støjvilkår kan overholdes.

9.4 Støv

Der kan forventes støvbidrag fra fodringsanlæg og i forbindelse med håndtering af foder, kørsel på grusveje. Ansøger vurderer, at der ikke forekommer mere støv end der normalt er på en sådan ejendom, når der har været en tør periode.

Miljømyndighedens vurdering

Der stilles vilkår om, at stalde, anlæg, udenomsarealer m.v. skal vedligeholdes, så der ikke kan opstå væsentlige støvgener udenfor ejendommens eget areal.

9.5 Transport

Der er tre indkørsler til ejendommen, de to første går hhv. indtil stuehus og aftægtsbolig. Den sidste og sydligste der anvendes til driftsmæssig og tung transport, herunder også til gylleudbringning. Den bliver også brugt ved kørsel til den nye plansilo, når den er etableret.

Mælk afhentes hver anden dag. Tidspunktet for afhentningen afhænger af mejeriets køreplaner og kan derfor variere. Der forventes dog ingen ændring pt.

Foder leveres ca. 1 gang pr. måned. Tidsrummet afhænger af vognmandens køreplaner. Vil være uændret.

Transport af dyr forgår efter behov. Transporten foregår i dagtimerne.

Døde dyr afhentes efter behov. Tidspunktet afhænger af vognmandens køreplaner.

Dyrlæge kommer på ejendommen efter behov.

Antal transporter til og fra ejendommen stiger fra ca. 556 stk. til ca. 609 stk. Heraf udgør gylle transporter ca. 98 læs før og 138 efter udvidelsen.

De årlige transporter vedrørende arbejdskørsel vil under normale forhold være omtrent som det fremgår af tabel 8.

Tabel 8. Oversigt over transporter

Transporter	FØR		EFTER	
	Antal pr. år	Tidsrum	Antal pr. år	Tidsrum
Husdyrgødning, flydende	98	Kl. 9-16	138	Kl. 9-16
Husdyrgødning, fast	7	Kl. 9-16	10	Kl. 9-16
Levering af foder	12	Kl. 7 -17	12-18	Kl. 7-17
Levering af diesel	4-6	Kl. 7-17	4-6	Kl. 7-17
Afhentning af mælk	183	Kl. 7	183	Kl. 7
Dyr, ind- og udlevering	Efter behov	Kl.7 -17	Efter behov	Kl. 7-17
Afhentning af døde dyr	Efter behov	Kl.7 -17	Efter behov	Kl.7 -17
Dyrlæge	Efter behov	Kl.7 -17	Efter behov	Kl.7 -17

En del transporter kan variere, da det er afhængigt af blandt andet mængde af foder per træk og lignende. Til- og frakørsel foregår fra vest. Der er ingen områder med megen beboelse.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at kørsel som ovenfor beskrevet ikke vil medføre gener for omboende. En del af transporterne er gylle udbringning. Udbringningsarealerne ligger rimeligt samlet omkring ejendommen og transporten sker primært på større veje uden om tæt beboelse. Dertil kommer at der ske en meget lille forøgelse i antallet af transporter. Der stilles derfor ikke supplerende vilkår til transport.

9.6 Skadedyr

Der bruges rovfluer for at hindre flueplage. Der bekæmpes rotter. Der er indgået aftale med et firma, som kommer fire gange årligt og efterser ejendommen. Der er ca. 30 giftkasser på ejendommen.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at der sker en god indsats for at forhindre skadedyr. Der stilles derfor ikke yderligere vilkår omkring bekæmpelse af skadedyr.

9.7 Spildevand og overfladevand

Der er spildevand fra følgende: rengøring af malkeanlæg, drikkevandsspild, vand fra vaskemaskine (malkeklude), vand fra vask af stalde, inventar og maskiner, samt spildevand fra møddingspladsen ved den gamle plansilo. Ved udvidelsen kommer spildevand fra det nye plansiloanlæg.

Al spildevand bliver opsamlet i gyllebeholderen eller i fortanken. Dette bliver ikke ændret i forbindelse med udvidelsen. Spildevandet fra den nye plansilo ledes til gyllebeholderen via pumpebrønd til fortank eller gyllekanalerne.

Vand fra vask af malkeanlæg og køletank indeholder godkendte rengøringsmidler.

Vandspild i ungdyr/kalvestald bliver samlet op i dybstrøelsen. Dybstrøelsen bliver lagt på møddingspladsen med afløb til ajlebeholderen. Den tømmes en gang årligt i forbindelse med at der bliver kørt gylle ud.

Der bliver pumpet spildevand fra pumpebrønden ved stalden. Det sker med traktor.

De årlige producerede mængder af spildevand fremgår af tabel 9. Al proces vand fra produktionsbygningerne bliver opsamlet og ledt til gyllekanaler, gyllebeholder eller ajlebeholder. Sønderborg Kommunes afdeling for Vand og Jord har vurderet udvidelsen i forhold til håndtering af overfladevand.

Tabel 9. Oversigt over spildevand

Art	Mængde m ³ /år før	Mængde m ³ /år efter	Afledes til
Rengøringsvand		300	Til gyllebeholder
Rengøring malkeanlæg	410	592	
Drikkevandsspild	116	118	
Møddingsplads	92	92	Til ajlebeholder
Ny plansilo	-	700	Til gyllebeholder
Rengøring af sprøjteudstyr	20	20	Sprøjte og udstyr rengøres i marken
Tagvand	Ca. 1500	ca. 1500	Dræn via samlebrønd
Sanitært spildevand fra driftsbygninger	0	0	
Sanitært spildevand fra beboelse	140	140	Dræn/nedsivning via septiktank

Placering af vaskeplads m.v. kan ses på bilag 2 situationsplanen.

Sprøjteudstyr

Der benyttes bekæmpelsesmidler i forbindelse med driften af landbrugsarealerne. Bekæmpelsesmidlerne opbevares i en ventileret aflåst fryser. Marksprøjten fyldes på påfyldningspladsen ved siden af gyllebeholderen. Sprøjten og sprøjteudstyret rengøres i marken eller på beton med afløb til gyllebeholder (møddingsplads/gl. plansiloanlæg).

Miljømyndighedens vurdering

Ejendommen ligger tæt på flere drikkevandsboringer og i området for en kommende indsatsplan. Kortlægningen af grundvandsindvindingen har vist, at ejendommen ligger meget tæt på boringsnære beskyttelsesområder. Sønderborg Kommune vurderer derfor, at der skal stilles vilkår, som kan virke for at undgå uheld som kan have skadelig effekt på grundvandsindvindingen i området.

Der stilles vilkår om opsamling af spild i forbindelse med påfyldning af gyllevogne.

Der stilles tillige vilkår om, at al vask af maskiner og redskaber, hvorfra der kan forekomme gødningsrester og marksprøjte skal foregå på støbt, tæt plads med bortledning af spildevandet til opsamlingsbeholder. Udbringning skal ske jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for udbringning af husdyrgødning. Afdeling for Vand og Jord har vurderet, at der ikke er behov for tilladelse til udledning af overfladevand, da der ikke sker en udvidelse af overfladearealet. Den nye plansilo har afløb til gyllebeholderen og bidrager derfor ikke til den samlede mængde vand.

9.8 Tankanlæg

Dieselolie til maskiner opbevares i en 1200 liters olietank placeret i garagen i forbindelse med boligen i Thomhavevej 14. Tanken er fra 1981. Fyringsolien opbevares i en 1200 liters tank. Tanken står i et rum mellem garagen og beboelsen. Der bliver også brugt stokerfyr til opvarmning.

Miljømyndighedens vurdering

Der stilles vilkår om, at håndtering af brændstof skal foregå på en måde, således at der ikke opstår risiko for forurening af jord, overfladevand eller grundvand.

Der er stillet vilkår til håndteringen af brændstof i afsnit 7.3. Derudover stilles vilkår om, at tankning af diesel skal ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb olieudskiller eller således, at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Overjordiske olietanke, der er installeret før 1. september 2005 er omfattet af reglerne i olietankbekendtgørelsen. Der stilles derfor ikke vilkår til denne/disse tanke. Vær opmærksom på de indførte sløjfningsbestemmelser i samme bekendtgørelse.

Hvis der senere skal etableres nye olietanke på ejendommen, skal disse godkendes på nærmere vilkår før opstilling, jf. bestemmelser i olietankbekendtgørelsen.

10. Affald

Tabel 10 viser en oversigt over affald fra ejendommen.

Døde dyr afhentes af DAKA efter behov. Dyrene bliver tilmeldt så hurtigt som mulig jævnfør gældende lovgivning. Dyrene bliver opbevaret bag stalden. De opbevares overdækket. Ansøger vurderer, at opbevaringen ikke giver naboerne nogen former for gener.

Der er 1-2 døde dyr per måned i nudriften. Det samme forventes i ansøgt drift. Opgørelsen er eksklusiv tyrekalve. Det skyldes at kvierne kommer på kviehotel. Det afhænger dog også af den generelle sundhedsstatus i besætningen. Den tilstræbes altid forbedret. Tyrekalve er ikke medtaget i beregningen, da der bliver anvendt kønssorteret sæd. Alternativt bliver de aflivet indenfor det første døgn.

Olie- og kemikalieaffald i størrelsesordenen 60-100 liter bliver opbevaret i godkendte beholdere i værkstedet. Affaldet bliver afleveret på den nærmeste modtagestation. Spildolien bliver skiftet ved service og reparatøren tager den med.

Ansøger har en container på 0,8 m³, som tømmes efter behov. Den bliver brugt til fast affald. Containeren tømmes af H.J. Dreier.

Der bliver brugt pesticider i driften. Mængden varierer fra år til år afhængig af behandlingsplanen og afgrødevalget.

Kemikalier (sæbe og desinfektionsmidler) til brug i stalden bliver opbevaret i tankrum/teknikum i stalden. Den tomme emballage bliver returneret til leverandøren af malkeanlægget.

Veterinære lægemidler bliver opbevaret i kontoret i stalden. Der bliver kun udleveret små mængder til brug i behandlingsperioden. Affaldet herfra afleveres til dyrlægen eller apoteket.

Ansøger har ikke medicinrester eller tomme kanyler.

Tabel 10. Oversigt over mængder og håndteringen af affald

Affaldstype	EAK-kode	ISAG kode	Mængde pr. år	Opbevaringssted	Transportører	Bortskaffes til
Spildolie	13.02.08	06.01	60-200 liter	værksted	Ansøger eller maskinforhandler	Maskinforhandler eller kommunal genbrugs-/containerplads.
Olie og brændstoffiltre	16.01.07	06.05	Ca. 2 stk	maskinforhandler	Maskinforhandler	Maskinforhandler
Rester af pesticider	20.01.19	05.12	Ingen	-	-	-
Spraydåser	15.01.10	23.00	< 1 kg	Værksted ell stald	Ansøger	kommunal genbrugs-/containerplads
Medicinrester	18.02.08	05.13	< 1 kg	Stald/kontor	Dyrlæge	Dyrlæge
Kanyler	18.02.02	66.00	< 1 kg	Stald/kontor	Dyrlæge	Dyrlæge
Tom emballage pap/papir	15.01.01	50.00	Ca. 100 kg	Container	Vognmand	kommunal genbrugs-/containerplads
Tom emballage plast	15.01.02	50.00	Ca. 100 kg	Container	Vognmand	kommunal genbrugs-/containerplads
Lysstofrør og elsparepærer	20.01.21	79.00	Ca. 10 kg	Værksted ell. foderlade	Ansøger	afleveres på kommunal

						genbrugs- /containerplads
Overdæknings plast og tomme sække af plast	15.01.02	52.00	Ca. 3- 4000 kg.	Container	Vognmand	kommunal genbrugs- /containerplads
Jern og metal	02.01.10	56.20	Variere Ca. 200 kg	I værksted eller maskinhus	Ansøger eller skrotmand	kommunal genbrugs- /containerplads eller skrothandel
Diverse brændbart	Afhængig af indhold	19.00	Ca. 500 kg.	Container	Vognmand	kommunal genbrugs- /containerplads
Pap	15.01.01	50.00	Ca. 50 kg	Container	Vognmand	kommunal genbrugs- /containerplads
Papir	15.01.01	50.00	Ca. 50 kg	Container	Vognmand	kommunal genbrugs- /containerplads
Tomme medicinglas	15.01.07	51.00	Ca. 1 kg	Stald/kontor	Dyrlæge	Dyrlæge
Paller	15.01.03	62.00	Ca.	Værksted ell. foderlade	Ansøger eller afhentes af leverandør	Leverandør eller afleveres på kommunal genbrugs- /containerplads
Asbestplader	17.06.05	75.00	-	Ligger på tag	-	Når og hvis det skal bortskaffes arrangeres med speciel firma
Døde dyr	02.01.02	66.00	Ca. 24 stk	Bag stald	Daka bil	Daka

Miljømyndighedens vurdering

For at sikre, at der ikke sker forurening i forbindelse med opbevaring og bortskaffelse af døde dyr, stilles der vilkår om håndtering af animalsk affald.

Ligeledes stilles der vilkår om opbevaring af farligt affald på ejendommen.

Virksomheden skal desuden være opmærksom på, at alt affald skal opbevares, transporteres og bortskaffes i overensstemmelse med de til enhver tid gældende bestemmelser herom. Der henvises til:

- *Affaldsbekendtgørelsen*
- *Regulativ og forskrift for farligt erhvervsaffald*
- *Regulativ for erhvervsaffald i Sønderborg Kommune*
- *Regulativ for husholdningsaffald i Sønderborg Kommune*
- *Regulativ og forskrift for klinisk risikoaffald og andet farligt affald fra sundhedssektoren*

I henhold til regulativerne gælder det, at medicinrester (inklusive vaccinerester og brugte kanyler) skal afleveres på apoteket. Tømt emballage kan bortskaffes med dagrenovationen. Ligeledes kan tømt og rengjort (skyllet) pesticidemballage bortskaffes med dagrenovationen, mens emballage med pesticidrester skal afleveres som farligt affald – fx på

en af ASA´s containerpladser. Alternativt kan tømt emballage fra såvel medicin som pesticider afleveres på containerpladsen som erhvervsaffald.

Virksomheden er ifølge affaldsbekendtgørelsen desuden forpligtet til at føre registre (stamkort) over virksomhedens affaldsproduktion.

10. Renere teknologi og Bedste tilgængelige teknologi

Et af hovedformålene med Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er at fremme anvendelsen af renere teknologi og sikre brug af den bedste tilgængelige teknik i husdyrbrug. Princippet om brugen af bedste tilgængelige teknik (BAT) indebærer, at der inden for en given sektor skal anvendes den miljømæssigt set mest effektive og avancerede teknologi i produktionen.

Der er BAT for følgende områder:

- Foder - se afsnit 7.1
- Staldindretning – se afsnit 7.0
- Forbrug af vand og energi - se afsnit 7.2
- Opbevaring/behandling af husdyrgødning – se afsnit 8.1
- Udbringning af husdyrgødning – se afsnit 8.1
- Management (ledelses- og kontrolfunktioner) behandles herunder.

Det fremgår dog af Miljøstyrelsens FAQ nr. 56 at ansøgninger efter § 11 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug skal koncentrere sig om de staldsystemer og miljøteknologier, hvor der er udarbejdet BAT-blade. Det betyder, at ansøger i denne godkendelse ikke skal redegøre detaljeret om Management.

Ansøger oplyser dog følgende om Management:

Arlagårdens krav overholdes.

Udbringningen af husdyrgødningen sker miljømæssigt forsvarligt, således at tabet af næringsstoffer er mindst muligt.

Stalden er/bliver indrettet, så der opnås gode forhold for både mennesker og dyr.

Der holdes rent og ryddeligt i og omkring ejendommen.

Miljømyndighedens vurdering

Ansøger har redegjort for implementeringen af BAT i forhold til Management. Der er stillet en række vilkår i de øvrige BAT-afsnit: der skal bl.a. registreres vand-, el- og foderforbrug. Der er også stillet vilkår om at ansøger skal redegøre for muligheder for at indføre renere teknologi og bedste tilgængelige teknik ved tilsyn. Der stilles vilkår om, at eventuelt spild skal registreres.

Der stilles desuden vilkår om, at aktiviteterne på ejendommen skal planlægges optimalt, så der tages mest muligt hensyn til omgivelserne. Kommunen vurderer, at ansøger lever op til BAT for Management for § 11 ansøgninger, når de enkelte vilkår efterleves.

Sønderborg Kommune vurderer samlet set, med baggrund i de enkelte redegørelser for BAT, at det ansøgte lever op til niveauet for BAT, for en ejendom med den pågældende husdyrproduktion og størrelse, med de vilkår som i øvrigt er stillet i miljøgodkendelsen i relation til BAT.

Det vurderes, at der på nuværende tidspunkt ikke er baggrund for at stille vilkår om yderligere indførelse af bedst tilgængelig teknologi.

Det skal bemærkes, at BAT-vurderingen er foretaget som en selvstændig vurdering uden hensyn til om beskyttelsesniveauerne i husdyrloven er overholdt.

11. Egenkontrol

Ansøger leverer mælk til ARLA og følger derfor Arla-gårdens retningslinjer. (www.arlafoods.dk).

Drikkevandssystemet rengøres og efterses samt vedligeholdes, således at unødigt spild undgås. Malke- og køletankanlægget efterses en gang årligt.

I årsrapporten/driftsregnskabet registreres forbruget af vand fra offentlig vandværk, energi og indkøbt foder.

Der udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskab på bedriften, hvor både forbruget af husdyrgødning og anden organisk gødning dokumenteres.

Miljømyndighedens vurdering

Vilkår om egenkontrol har til formål at sikre en løbende og systematisk registrering, der giver bedst muligt grundlag for overblik over produktionsforholdene. Derudover kan registreringen fungere som dokumentation for overholdelse af konkrete vilkår for husdyrbrugets indretning og drift.

Dokumentationen er dermed samlet og klar til tilsyn på husdyrbruget. Det vurderes, at de foreslåede egenkontroller sammen med de vilkår som er stillet i denne godkendelse i tilstrækkeligt omfang sikrer en optimal kontrol af husdyrbruget.

12. Virksomhedens ophør

Ansøgningen overstiger ikke IPPC-grænsen. Ansøger er derfor ikke pligtig til at beskrive tiltag ved ophør. Ansøger har dog angivet følgende tiltag: Ved ophør af produktionen sælges dyrene. Stalden, Gyllebeholdere og gyllekanalerne tømmes og rengøres. Mælketanken sælges eller bortskaffes på en miljørigtig måde.

Miljømyndighedens vurdering

Ansøgers oplysninger om foranstaltninger ved ophør af virksomheden, er efter Sønderborg Kommunes vurdering brugbare til at sikre miljøet.

13. UDBRINGNINGSAREALER

I forbindelse med vurderingen af projektets mulige indvirkning på miljøet er det vurderet, om virksomheden overholder harmonikravet og om der er problemstillinger på arealerne vedrørende planforhold, som gør sig gældende.

Arealanvendelsens påvirkning grundvandsressourcerne, vandmiljøet og beskyttet natur i forhold til fosfor, nitrat og ammoniak bliver også vurderet. Beskyttet natur omfatter naturarealer beskyttet af § 7 i Husdyrloven, § 3 i Naturbeskyttelsesloven, Natura 2000 områder og arter, som er omfattet af Habitatdirektivets bilag IV (bilag IV arter) samt andre relevante artsfredninger. Arealanvendelsens påvirkning af kulturelementer i landskabet, som f.eks. beskyttede jord- og stendiger og fortidsminder og andre aktuelle fredninger bliver også vurderet.

13.1 Udbringningsarealer og lokalisering

Der rådes over et samlet udspretningsareal på 118 ha, hvoraf 0,49 ha er udlagt i vedvarende græs (mark 6-0). Udspretningsarealerne er ejede eller forpagtede. Alle udbringningsarealer kan ses i bilag 3.

Ejendommen og hovedparten af tilhørende arealer ligger sydøst for Augustenborg. De fleste af arealerne ligger samlede omkring ejendommen. Markerne 12, 13, 14, 15 og 16 ligger dog op til knap seks km fra ejendommen.

Zonestatus: Hovedparten af arealerne er beliggende i landzone. Markerne 12, 14 og 15 ligger helt eller delvist i nuværende eller fremtidig byzone. Mark 13 grænser op til byzone. Markerne 7-0, 8-0 og 9-0 ligger delvist i eksisterende sommerhusområde. Se bilag 1.

Da markerne 12, 13, 14 og 15 ligger helt eller delvist i nuværende eller fremtidig byzone gælder der ifølge Husdyrgødningsbekendtgørelsen, at udbringning af husdyrgødning ikke må finde sted på lørdage, søn- og helligdage. Da mark nr. 13 grænser op til byzone mod vest gælder at der indenfor 200 meters afstand til byzone, ikke må udbringes husdyrgødning på lørdage, søn- og helligdage.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at de generelle regler for udbringning i eller nær byzone er dækkende og stiller ikke supplerende vilkår.

13.2 Harmoniareal

Ifølge den gældende husdyrgødningsbekendtgørelse må der højst udbringes en husdyrgødningsmængde svarende til 1,4 DE pr. ha pr. planperiode for svin. For kvæg fra egen bedrift, må der udbringes 1,7 DE pr. ha pr. planperiode. Hvis der på et tidspunkt ikke er tilstrækkeligt udbringningsareal til rådighed, skal dyreholdet derfor mindskes, så de gældende harmonikrav kan overholdes.

Ansøger har 148,45 DE, hvoraf 148,02 DE som må udbringes med 1,7 DE/ha. Ansøger modtager svinegylle, som må udbringes med 1,4 DE/ha. Det nødvendige udbringningsareal/harmoniareal er på 108,81 ha (148,02 DE/1,7 DE pr. ha + 30,43 DE/1,4 DE pr. ha). Ejendommens udbringningsareal udgør 118 ha.

Miljømyndighedens vurdering

Da husdyrbrugets samlede udbringningsareal er større end det mindst tilladte jf. Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. vurderer miljømyndigheden, at harmonikravet er opfyldt.

14. PÅVIRKNING FRA AREALERNE

14.1 Udbringningsarealerne

Tablet 11 viser, hvordan bedriftens areal er sammensat og hvor mange hektar, der ligger i udpegede og følsomme områder.

Tabel 11. Oversigt over udbringningsarealer

	I alt, ha	I nitratfølsomme indvindingsområde	I indsats-planområde	I nitrat-klasse 2	I fosfor-klasse 2	Opland til Mjangdam
Ejede og forpagtede arealer	118	0	0*	0	0	Ca. 8 ha

*) Sønderborg Kommune er i færd med at udarbejde indsatsplan for kommunale vandværker i Augustenborg og Mjang.

Der hører 64,2 ha til ejendommen. Der er 53,8 ha forpagtet jord til ejendommen. Ejendommen modtager 30 DE svinegylle svarende til 21,43 ha i ansøgt drift. Da driften sker uden gylleaftaler, er der ikke behov for en separat godkendelse af arealer.

Udbringningsarealerne udgør i alt 118 ha. Heraf ligger 0,49 ha i vedvarende græs som afgræsses; men tilføres ikke husdyrgødning. Hovedparten af arealerne ligger samlet ved ejendommen. En mindre arealer ligger op til seks kilometer fra ejendommen.

Udbringningsarealerne bliver tilført gylle fra kvæg og svin, samt dybstrøelse fra opdræt og heste. Der bliver ikke udbragt slam eller andre biprodukter.

Udbringningsarealerne fremgår af bilag 3.

Skema med detaljerede oplysninger om udbringningsarealerne fremgår af bilag 7.

Det maksimale husdyrtryk fra den ansøgte besætning er beregnet til 1,64 DE/ha. Det reelle husdyrtryk er beregnet til 1,51 DE/ha. Der er ikke korrigeret husdyrgødning afsat under afgræsning på vedvarende græs.

Der træder nye regler i kraft den 1. august vedrørende beregningen af dyreenheder for kvæg. Det betyder, at det samme antal dyr vil kræve mere jord eller antallet af dyr skal reduceres for at opfylde harmonikravet. I dette projekt betyder det, at den ansøgte drift på 148,45 DE vil svare til 169,1 DE. Det vil efter 1. august 2009 kræve omkring ti ha mere for at overholde kravet på 1,7 DE/ha.

Ingen af udbringningsarealerne ligger i opland til fosforfølsomt Natura 2000 område, fosforklasse I - III eller i nitratklasse I – III.

Der er lavbundsarealer på udbringningsarealerne mark 1-0, 2-0, 3-1, 7-0, 8-0, 18-1 og nyt jord, svarende til knap tre ha. Lavbundsarealerne ligger i områder, hvor der ikke er risiko for okkerudledning. Se bilag 8.

Der er ikke hældende arealer på markerne. Mark 16-0 har en hældning på arealet; men marken ender i et plateau.

Der er valgt samme sædskifte, K2, som referencesædskiftet. Det betyder, at sædskiftet ikke bliver brugt som virkemiddel. Der er dermed ikke mulighed for stille vilkår til valg af sædskifte. K2 sædskifte medfører, at der er 10 % efterafgrøder. Sædskiftet består af 42 % vårkorn, 8 % lovpligtige efterafgrøder, 15 % vinterkorn, 20 % sædskifte-græs eller vedvarende græs samt 15 % helsæd + majs. K2 medfører et udvaskningsindeks på 96 % og det maksimale areal med efterafgrøder er 65 %.

Mark 13-0 er i Sønderborg Kommunes kortværk registreret som skov ifølge Regionplan 2005-16. Det fremgår dog af luftfoto, at marken ser ud til at have været dyrket med afgrøder siden starten af 1990'erne.

Miljømyndighedens vurdering

Projektet overholder husdyrlovens generelle beskyttelsesniveau og husdyrtætheden med maksimum 1,64 DE/ha, som er lavere end harmonikravet på 1,7 DE/ha.

Udbringningsarealer, som benyttes på bedriften, er ikke beliggende i opland til Natura-2000-områder, der er overbelastede med fosfor. Der er ikke arealer med hældning over 12 grader mod vandområder, hvor der kan være risiko for overfladeafstrømning. Der stilles derfor ikke vilkår i forhold til Natura-2000 områder og hældende terræn.

Det vurderes, at mark 13-0 er fejlregistreret som skov. Sønderborg Kommune vurderer derfor at arealet fortsat kan indgå i ejendommens udbringningsarealer.

14.2 Påvirkninger af søer og vandløb

Opland til søer

Lillehav og Nydam har en B-målsætning (naturligt og alsidigt dyre- og planteliv), som ikke er opfyldt.

Mark "nyt jord" ligger delvist i oplandet til Lillehav. Markerne 1-0, 1-1, 2-0, 3-0, 3-1, 4-0, 6-0, 7-0, 8-0, 9-0, 11-0, 17-0, 18-0 og 18-1 ligger i oplandet til Lillehav. Markerne 1-1, 2-0, 3-0, 3-1 og 4-0 er drænet.

Mark 1-0, 17-0 og 18-1 ligger delvist i oplandet til Nydam. Markerne 1-1, 2-0, 3-0, 3-1, 4-0, 6-0, 7-0, 8-0, 9-0 og 11-0 ligger i oplandet til Nydam. Markerne 1-1, 2-0, 3-0, 3-1 og 4-0 er drænet.

Mark 6-0 som ligger i oplandet til Lillehav og Nydam, ligger i vedvarende græs. Det fremgår af ansøgningsskemaet at samtlige arealer er JB5.

Mjang Dam har en A1-målsætning. Det vil sige, at søen er et særligt naturvidenskabeligt interesseområde. Knap 8 ha i den sydligste del af mark 2-0 og 3-0 ligger i oplandet til Mjang Dam. Markerne er dræned.

Der er ingen af arealerne, som skræner direkte ned mod Lillehav, Nydam eller Mjangdam. Se bilag 9.

Mark 16-0 på 6,29 ha ligger i oplandet til Ketting Nor. Ketting Nor har en B-målsætning (naturligt og alsidigt dyre- og planteliv), som ikke er opfyldt. Mark 16-0 er JB 5.

Mark 15-0 (3,68 ha) ligger i oplandet til Kær Vig. Kær Vig har en B-målsætning, som er opfyldt. Mark 15-0 er JB5.

De nævnte søer og deres tilløb er udpeget som særligt forureningsfølsomt, undtagen Kær Vig.

Det ansøgte projekt giver et fosforoverskud på 1,1 kg P /ha/år.

Vandløb

Mark 13-0 skæres igennem af et vandløb med en B3-F målsætning. Målsætningen er ikke opfyldt. Vandløbet er også beskyttet af § 3 i Naturbeskyttelsesloven og omfattet af kravet om bræmmer. Der er ikke stærkt skrånende arealer til vandløbet.

Markerne 1-0, 1-1 og 2-0 grænser op til det rørlagte kommunevandløbet 2.1. Vandløbet er Tilløb 1 til Strømmen og er ikke målsat. Mark 11 grænser op til vandløbet 2.0, som heller ikke er målsat. Vandløbene afvander til Lillehav via Strømmen. Vandløbet er åbent og omfattet af kravet om 2 meter bræmmer.

Mark 16-0 skæres igennem af et rørlagt vandløb. Det rørlagte vandløb er en del af et vandløb som har en ikke opfyldt B1-målsætning. Vandløbet er åbent før og efter marken.

Miljømyndighedens vurdering

Mark 15-0 ligger i oplandet til Kær Vig. Målsætningen for Kær Vig er opfyldt. Det vurderes derfor, at arealanvendelsen ikke vil have negativ indflydelse på målsætningen. Der stilles derfor ikke vilkår.

Ca. 77 ha af ejendommens arealer ligger i oplandet til Lillehav. Det samlede opland til Lillehav er på ca. 3252 ha. Det svarer til ca. 2,3 % af det samlede opland til Lillehav.

Ca. 55 ha af ejendommens arealer ligger i oplandet til Nydam. Det samlede opland til Nydam er på ca. 3252 ha. Det svarer til ca. 1,7 % af det samlede opland til Nydam.

Målsætningen for Lillehav og Nydam er ikke opfyldt blandt andet på grund af tilførslen af næringsstoffer fra landbruget.

Det vurderes dog, at da arealerne udgør en lille del af det samlede opland og da projektet medfører et forholdsvis lille overskud af fosfor fra arealerne, at risikoen for at søerne bliver væsentlig påvirket af udvidelsen af husdyrproduktionen på Thomhavevej 12 er meget lille. Der stilles derfor ikke vilkår.

Ca. 8 ha af udbringningsarealerne ligger i oplandet til Mjang Dam. Mjang Dam har et samlet opland på ca. 2517 ha.

Mjang Dam og Ketting Nor er målsatte søer i henhold til Landsplandirektivet. De er udpeget som særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser jævnfør § 11, stk. 3 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 294 af 31. marts 2009.

To af udbringningsarealerne ligger delvist i den helt yderlige del af oplandet til Mjang Dam. Arealerne er drænedede. De udgør samlet 0,32 % af oplandet til Mjang Dam. Projektet medfører samlet et fosforoverskud på 1,1 kg P / ha/år. Det vurderes derfor, at selvom arealerne er drænedede og der er et mindre samlet fosforoverskud på arealerne, at de udgør så lille en del af oplandet til søen, at arealanvendelsen ikke kan give anledning til påvirkning af fosfor på Mjang Dam. Der stilles derfor ikke vilkår.

Både vandløbet gennem mark 13-0 og vandløbet, som grænser op til markerne 1-0, 1-1 og 2-0 er omfattet af kravet om bræmmer, og der er ikke stærkt skrånende terræn mod vandløbene. Erosion af udbragt husdyrgødning til vandløbene under kraftige regnskyl vurderes på den baggrund ikke at udgøre en risiko, såfremt der opretholdes en dyrkningsfri bræmme på minimum 2 m jf. Vandløbslovens § 69. Det vurderes på den baggrund, at vandløbene er beskyttet af gældende lovgivning. Der stilles derfor ikke supplerende vilkår.

14.3 Kvælstof og fosfor til fjord & hav

Udvaskningsberegninger via Farm N viser en udvaskning på 51,20 kg N/ha ved det aktuelle dyretryk og 50,80 kg N/ha ved det maksimale dyretryk.

Ingen af udbringningsarealerne afvander til Natura 2000 områder. Ingen af udbringningsarealerne ligger i nitratklasse I-III. Det betyder, at arealernes evne til at denitrificere ligger over 50 %. Ingen af udbringningsarealerne ligger i fosforklasse I-III.

Miljømyndighedens vurdering

Udbringningsarealerne er ikke beliggende i Nitratklasse 1, 2 eller 3, hvor der er risiko for udvaskning af nitrat til overfladevand. På baggrund heraf vurderes at projektet ikke medfører væsentlige problemer i forbindelse med nitratbelastning af overfladevand.

Udbringningsarealerne er ikke beliggende i opland til Natura-2000 områder, der er overbelastet med fosfor, og der er ikke arealer med hældning større end 12 grader mod vandområder, hvor der kan være risiko for overfladeafstrømning. Det vurderes derfor, at projektet ikke giver anledning til en væsentlig påvirkning af omgivelserne med fosfor, som ligger ud over de krav som gældende i medfør af gældende lovgivning.

Det er kommunens samlede vurdering, at projektets udledning af kvælstof eller fosfor hverken i sig selv eller sammen med andre kilder og projekter i området vil have en væsentlig indvirkning på fjord og hav.

14.4 Nitrat til grundvand

Ingen af udbringningsarealerne er beliggende indenfor et nitratfølsomt indvindingsopland. Der er derfor ikke beregnet udvaskningen af kvælstof fra rodzonen i ansøgningen. Se bilag 10.

Miljømyndighedens vurdering

Arealerne: 14-0, 14-1, 15-0 ligger udenfor områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og udenfor indvindingsoplande.

Arealerne: 1-0, 1-1, 17-0, 18-0, 18-1 ligger indenfor OSD og indenfor indvindingsoplandet til Augustenborg Vandværk på Havnen. Dette vandværk forventes nedlagt indenfor en årrække, og der vil ikke blive udarbejdet indsatsplan for dette vandværk.

Arealerne 16-0 og "nyt jord" ligger i OSD, men udenfor indvindingsoplande.

Der er almindelige grundvandsinteresser, og dermed ikke behov for at stille særlige vilkår.

Arealet 13-0 ligger i indvindingsopland til Huholt Vandværk. Areal 12-0 ligger i indvindingsopland til Vollerup-Ulkebøl Vandværk. Der er ved at blive udarbejdet en fælles indsatsplan for de to vandværker. Det forventes på nuværende tidspunkt, at planen ikke vil indeholde krav om nitratreduktion. Den forventning er baseret på at lertykkelsen er god, og vandkvaliteten er stabil.

Arealerne 2-0, 3-0, 3-1, 4-0, 6-0, 7-0, 8-0, 9-0 og 11,0 ligger indenfor indvindingsoplandet til Mjang Dam Vandværk. Der er ved at blive udarbejdet en indsatsplan for dette vandværk, men på nuværende tidspunkt forventes ovennævnte arealer ikke at blive omfattet af krav om nitratreduktion.

Arealerne 2-0, 3-0 og 3-1 er de mest kritiske i forhold til grundvand. Se bilag 11. De ligger tæt på indvindingsboringer til Mjang Dam Vandværk, og her viser vandkvaliteten tegn på begyndende sårbarhed overfor nitrat. Der vil i den kommende indsatsplan blive udpeget boringsnære beskyttelseszoner, hvor der på nuværende tidspunkt forventes krav om nitrat- og pesticidreduktion. Der vil ligeledes blive udpeget indsatsområder mht. nitrat. Indsatsplanen forventes godkendt i 2010. Forinden vil alle berørte lodsejere blive inddraget.

I forbindelse med sagsbehandlingen er det blevet drøftet, om der skal sættes et krav om maksimum 50 mg nitrat/l for mark 2-0 og 3-0. Sønderborg Kommune vurderer samlet set at der ikke på nuværende tidspunkt er mulighed for at stille vilkår til nitrat udvaskningen.

Den vurdering er baseret på, at indsatsplanen ikke er godkendt endnu, og udkastet er endnu ikke forelagt parterne. Indsatsområder mht. nitrat er udpeget af kommunen i foråret 2009, men i august 2009 meddelte Miljøcenter Ribe, at det er deres opgave. Derfor er det pt. usikkert om der sker ændringer til disse områder, endelig er det kun en meget lille del af arealerne, der kun ligger i Boringsnære beskyttelsesområder (BNBO).

Sønderborg Kommune vurderer derfor, at der ikke er behov for at stille supplerende vilkår for at sikre grundvandsreserverne.

14.5 Beskyttet natur

Ingen udspretningsarealer indeholder natur, som er beskyttet i henhold til § 7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Der er ca. 8,1 km fra mark 15-0 til en beskyttet hede/overdrev beliggende på Broager. Se bilag 5. Det er den nærmeste naturtype, der er beskyttet i henhold til § 7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Ingen af udspretningsarealerne afvander til naturområder, der er beskyttede i henhold til § 7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Ingen af udspretningsarealerne er natur beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3, men flere af arealerne grænser op til natur beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3. Beskyttelsen betyder, at man ikke må foretage ændringer eller indgreb, der kan forringe de beskyttede områders tilstand.

En del af arealerne indeholder natur som er beskyttet efter § 3 i Naturbeskyttelsesloven. De beskyttede arealer indgår i ejendommens samlede areal; men bliver benyttet ikke som udspretningsarealer. Se bilag 4.

§ 3 arealer i forbindelse med egne eller forpagtede arealer:

Markerne 11-0, 17-0 18-0, 18-1 og "nyt jord" indeholder søer, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. En opmåling viser, at der ikke er hældning på mark 11-0. Hældningen på mark 17-0, 18-0, 18-1 og nyt jord er mindre end seks grader.

Der er registreret bilag IV-arten Løvfrø i søerne på følgende marker: 17-0, 18-0, 18-1 og "nyt jord".

Mark 7-0 grænser op mod to moser som er beskyttet efter § 3, dels mod nordøst, dels mod syd. Se bilag 4. En udregning viser, at mark 7-0 hælder mindre end seks grader mod de to moser. Mark 8-0 grænser op til en mindre sø mod øst. Terrænet skræner mindre end seks grader ned mod mosen.

Miljømyndighedens vurdering

Det vurderes, at § 7 heden/overdrevet beliggende på Broager, ligger i så stor afstand fra udbringningsarealerne, at heden/overdrevet ikke påvirkes væsentligt med ammoniak. Der stilles derfor ikke vilkår.

Flere marker indeholder natur som er beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens § 3. Der er registreret bilag IV-arter i flere af disse søer. Læs mere i afsnit 14.9, hvor der også stilles

vilkår om bræmmer til søerne. Det vurderes, at der ikke er risiko for overfladeafstrømning af næringsstoffer fra mark 11-0 til søen, da terrænet ikke skræner. Der stilles derfor ikke vilkår.

To marker grænser op til § 3 beskyttet natur. Der er dog en terrænhældning under seks grader. Det vurderes derfor at der ikke er risiko for overfladeafstrømning af næringsstoffer. Der stilles derfor ikke vilkår.

Ejendommen råder over arealer, som ikke anvendes som udbringningsarealer og som indeholder § 3 natur. Der må ikke ske tilstandsændringer på § 3 natur.

14.6 Beskyttede sten- og jorddiger

Der er beskyttede sten- og jorddiger langs markerne 3-1, 4-0, 7-0, og 8-0. Se bilag 4. De beskyttede sten- og jorddiger er omfattet af bestemmelserne i Museumsloven § 29 a. Det betyder at de ikke må beskadiges eller sløjfes uden dispensation fra Sønderborg Kommune.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at de beskyttede sten- og jorddiger, der findes på ejendommen, er tilstrækkeligt beskyttede af gældende lovgivning.

14.7 Kultur- og fortidsminder

Markerne 7, 8, 11, 15, Fortidsminder med 100 meter beskyttelseszone. En del af mark 10, 17 er omfattet af 100 meter beskyttelseszone for fortidsminder.

Markerne 4, Fortidsminder uden 100 meter beskyttelseszone

Der er registreret fortidsminder med beskyttelseslinien på eller op til markene 1-0, 2-0, 4-0, 6-0, 17-0 og 18-0. Der er registreret fortidsminder uden beskyttelseslinie på eller grænsende op til mark 14-0 og 15-0. Se bilag 4. Fortidsminder, der er omfattet af bestemmelserne i Museumslovens § 29 e må ikke ændres. Dette vil sige, at alle foranstaltninger der indebærer en påvirkning af fortidsmindernes indhold og overflade ikke er tilladt. Endvidere må der, inden for en afstand af 2 meter fra fortidsmindets bund, ikke foretages jordbehandling, gødes eller plantes jf. § 29 f i museumsloven.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at de beskyttede sten- og jorddiger, der findes på ejendommens udbringningsarealer, er tilstrækkeligt beskyttede af gældende lovgivning. Der stilles derfor ikke supplerende vilkår.

14.8 Natura 2000

Der er ingen udbringningsarealer i Natura 2000 områder. Se bilag 5.

Der er ca. 1,1 km i nordvestlig retning fra mark "nyt jord" til det nærmeste Natura 2000 område, som er Augustenborg Skov (Habitatområde 200). Se udpegningsgrundlaget i afsnit 8.3.

Der er ca. 8 km i sydlig retning fra mark 14-0 til Flensborg Fjord og Nybøl Nor (Fuglebeskyttelsesområde 64). Fuglearterne på udpegningsgrundlaget er troldand, bjergand, hvinand og toppet skallesluger. Der er ca. 550 meter fra mark 7-1 til oplandet til Vadehavet.

Markerne ligger med væsentlig større afstand til øvrige Natura 2000 områder og ingen af arealerne afvander hertil. Øvrige Natura 2000 områder er Lilleskov og Troldmose (Habitatområde 189), Bredgrund (Habitatområde 173) og Rinkenæs Skov, Dyrehaven og Rode Skov (H83).

Miljømyndighedens vurdering

Da ingen af udbringningsarealerne afvander til Augustenborg Skov eller øvrige Natura 2000 områder, vurderes det, at arealanvendelsen ikke har negativ indflydelse på Natura 2000 områder. Der stilles derfor ikke vilkår.

14.9 Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)

Natur afdelingen har i forbindelse med sagsbehandlingen af denne § 11 ansøgning om miljøgodkendelse gennemgået naturen rundt om Thomhavevej 12. Se bilag 6, som viser besigtigelsespunkterne.

Naturforholdene er vurderet ud fra tidligere registreringer samt ved en gennemgang af naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 samt for øvrige levesteder for særligt beskyttede arter opført på habitatdirektivets bilag IV, fredede dyr og planter samt rødlistede arter.

Af faglig rapport fra DMU nr. 637 (håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV) fremgår en oversigt over arters udbredelse i grid på 10x10 km fordelt over hele landet. Af listen og ud fra kommunens egne registreringer fremgår at følgende arter registreret i nærområdet til Thomhavevej 12:

Dværgflagermus	<i>(Pipistrellus pipistrellus)</i>
Sydflagermus	<i>(Eptesicus serotinus)</i>
Langøret Flagermus	<i>(Plecotus auritus)</i>
Vand Flagermus	<i>(Myotis daubentonii)</i>
Løvfrø	<i>(Hyla aborea)</i>

Naturgruppens registrering viser, at der er naturarealer og biotoper, som potentielt kan være levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted for bilag IV arter.

Løvfrø:

Der er tidligere registreret løvfrø i vandhul med id- nr. 826 (i mark 17-0). Det vurderes, at være meget sandsynligt, at løvfrøen i dag anvender vandhullerne med id-nr. 838, 839 (i mark 3-1), 840 (i mark 3-1), 847 (grænser op til mark 2-0), 858 (i mark 2-0) og 872 som ynglelokaliteter. Disse vandhuller er anlagt/oprenset for at tilgodese løvfrøen i området i forbindelse med etableringen af omfartsvejen lige nord for ejendommen.

Kransnålalger:

Vandhullet med id-nr. 847 har en meget stor udbredelse af kransnålalger. Vandhullet er etableret som erstatningsnatur for tidligere nedlagte vandhuller på ejendommen. Vandhullet er i dag forsynet med dyrkningsfrie bræmmer. Disse bræmmer er vigtige for at forhindre for stor næringsbelastning af vandhullet fra de omkringliggende marker. Bræmmerne sikre således at kransnålalgerne trives i vandhullet. Naturafdelingen håber at lodsejer også fremover vil opretholde bræmmerne omkring netop dette vandhul.

Der er tidligere konstateret løvfrø vandhullerne på eller tæt ved følgende arealer: 17-0, 18-0, 18-1 og "nyt jord". Se bilag 4.

Ejendommen er dermed omgivet af vandhuller med konstateringer af løvfrø. Det kan derfor ikke afvises, at der også i vandhullerne beliggende ved eller på udbringningsarealerne kan forekomme løvfrø.

Ingen af landbrugets udspretningsarealer afvander til Natura 2000 områder.

Miljømyndighedens vurdering

Det vurderes, at en stor del af bidraget med kvælstof til de nævnte bilag IV-arters levested kommer fra marken. For at beskytte faktiske og potentielle ynglelokaliteter for løvfrøer, stilles der vilkår om, at der skal etableres en dyrknings- gødsknings- og sprøjtefri bræmme på fem meter rundt om ni vandhuller fordelt på markerne 2-0, 3-1, 17-0, 18-0, 18-1 og "nyt jord". Se bilag 12. Markeringen på kortet viser udelukkende vandhullets placering. Markeringen siger ikke noget om bræmmens størrelse. Bevoksningen i bræmmen må gerne slås eller afgræsses.

15. GENERELLE REGLER

Gældende lovgivning og generelle regler for driften af en landbrugsejendom og håndtering af diverse produkter anvendt på ejendommen forudsættes kendt og skal følges. Bilag 13 viser en række af de gældende vejledninger og lovgrundlag.

16. HØRING

Udkast til afgørelse har været i partshøring fra 25. nov. 2009 til 17. dec 2009. Udkastet har været i høring hos ansøger, ansøgers konsulent, Mjang Dam vandværk ved Sønderborg Forsyning, Ellegårdvej 8, 6400 Sønderborg samt ejere af forpagtet jord;

- Marie Andersen, Gammel Brovej 7, 6440 Augustenborg,
- Peter Chr. Christiansen, Brovej 11, 6440 Augustenborg,
- Tove Clausen, Huholt 2, 6400 Sønderborg,
- Jørgen E. Jørgensen, Borrevej 16, 6400 Sønderborg
- Hans Henrik Bendixen, Thomhavevej 5, 6440 Augustenborg.

Udover de nævnte ejere af bortforpagtet jord, har ansøger også forpagtet jord af Sønderborg Kommune. Det er i forbindelse med sagsbehandlingen vurderet, at Sønderborg Kommune ikke skal partshøres, da der ikke pålægges vilkår til de pågældende arealer.

Der er i forbindelse med partshøringen kommet høringssvar. Bortforpagtere på adressen Brovej 11, Borrevej 16 og Thomhavevej 5 havde ikke kommentarer til udkastet.

Ansøger og ansøgers konsulent har kommenteret på kravet om fem meter bræmmer omkring vandhullerne. Der har efterfølgende været en debat omkring vilkåret. Sønderborg Kommune fastholder dog vilkåret for at leve om til Habitatdirektivets krav om at Bilag –IV arters levesteder eller potentielle levesteder ikke må forringes.

17. KONKLUSION

Sønderborg Kommune godkender hermed en husdyrproduktion på i 140 malkekøer (Jersey), 12 småkalve (0-6 mdr., Jersey), 16 kvie/stud (6 mdr. - kælvning, Jersey), 30 tyrekalve (0-6 mdr., Jersey) og en hest (500-700 kg) svarende til i alt 148,45 DE på ejendommen Thomhavevej 12, 6470 Sydals, samt udbringning af husdyrgødning på 110 ha tilhørende bedriften. Godkendelsen omfatter alle arealer, der drives under bedriften, CVR-nr.: 84161853.

Sønderborg Kommune meddeler godkendelsen, da det vurderes, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Sønderborg Kommune vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget, udbringning af husdyrgødning og drift af arealerne kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som det er beskrevet i Husdyrloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000 områder eller levesteder for arter optaget på Habitatdirektivets bilag IV.

Miljøgodkendelsen er meddelt i henhold til § 11, stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Godkendelsen er baseret på de oplysninger, der er redegjort for ansøgningsmaterialet, i beskrivelsen af ejendommen samt i vurderingen af udvidelsen.

De efterfølgende vilkår vurderes at kunne begrænse risikoen for forurening og ikke-uvæsentlige gener. Hvis der mod forventning skulle opstå væsentlige gener for de omkringboende eller andre uforudsete gener i forbindelse med udvidelsen, kan Sønderborg Kommune foranledige, at generne reduceres, ved at meddele påbud om afhjælpende foranstaltninger jf. Miljøbeskyttelseslovens § 42.

18. VILKÅR FOR EJENDOMMEN

Denne godkendelse meddeles i overensstemmelse med husdyrlovens § 11 stk. 2. Vilkārene er fastsat på baggrund af oplysningerne i ansøgningsmaterialet nr. 2857 version 7, den miljøtekniske beskrivelse, supplerende oplysninger samt miljømyndighedens vurdering. Vilkārene omfatter anlægget, husdyrholdet og samtlige arealer, der drives under ejendommens CVR-nr.: 84161853. Miljøgodkendelsen meddeles på følgende vilkår:

Generelle vilkår

1. Vilkārene i denne godkendelse skal, hvis andet ikke er anført, være opfyldt fra den dato, hvor godkendelsen træder i kraft.
2. Vilkārene i denne godkendelse skal være kendt af alle som arbejder med husdyrproduktionen. Den del af godkendelsen der vedrører arealerne, skal være kendt af de personer, der er beskæftiget med den pågældende del af arealdriften.
3. Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – og så selvom disse regler eventuelt må være skærpede i forhold til denne godkendelse.
4. Husdyrbruget skal indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for denne miljøgodkendelse, herunder ansøgningsmaterialet, supplerende oplysninger, den miljøtekniske beskrivelse og vurdering, medmindre vilkārene i denne godkendelse og senere afgørelser foreskriver andet.
5. Udskiftning af arealerne indeholdt i denne godkendelse skal forud anmeldes til kommunen senest inden planårets begyndelsen den 1. august, jf. § 16 i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.
6. Ændringen og udvidelsen skal være gennemført senest januar 2012. Med gennemført menes, at de ansøgte ændringer i staldindretning er sket, og at der er indsat et dyrehold, der svarer til etablering af det godkendte dyrehold i staldanlægget. Er produktionen ikke fuldt gennemført til den dato, vil godkendelsen kun gælde for den produktion, der er ved udløbet af de to år eller registreret i løbet af de to år. Ejeren skal underrette tilsynsmyndigheden, såfremt besætningens størrelse efter to år efter godkendelsesdatoen ikke har opnået den godkendte størrelse.

Virksomhedens miljøgodkendelse skal jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug regelmæssigt og mindst hver 10. år tages op til revurdering. Den første regelmæssige revurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2017/18.

Dyreholdet

7. Virksomheden tillades drevet med et dyrehold på 140 malkekøer (Jersey), 12 småkalve (0-6 mdr., Jersey), 16 kvie/stud (6 mdr. - kælvning, Jersey), 30 tyrekalve (0-6 mdr., Jersey) og en hest (500-700 kg) svarende til i alt 148,45 DE

8. Der skal føres en driftsjournal over dyreholdet. Driftsjournalen skal indeholde oplysninger og dokumentation for antal indkøbte dyr og evt. salg af levende dyr samt vægt heraf, antal dyr bortskaffet til destruktion samt antal og vægt af dyr sendt til slagtning. Driftsjournalen skal fremvises til miljømyndigheden på forlangende og dokumentationen skal gemmes i minimum 5 år.

Drift og indretning

9. Eksisterende stalde skal leve op til bedste tilgængelige staldsystem senest ved næste gennemgribende reovering af inventaret, og ved revurderingen af godkendelsen i 2018 skal der foreligge en plan for hvordan og hvornår staldindretningen skal leve op til BAT.
10. Bedriften skal i forbindelse med de regelmæssige tilsyn på forlangende kunne redegøre for hvad der er indført af renere teknologi siden sidst og i hvilket omfang der er sket substitution af råvarer og hjælpestoffer samt mulighederne for at spare vand ved malkerobotterne.
11. Der skal udtages et repræsentativt antal analyser af grovfoderet.
12. Der skal udarbejdes foderplaner baseret på grovfoderets indhold af næringsstoffer. Foderplanen skal udarbejdes af kvalificeret fagperson.
13. Virksomhedens el-forbrug skal kunne dokumenteres for tilsynsmyndigheden, f.eks. ved kvittering fra elselskabet. Dokumentationen skal opbevares i 5 år og fremvises tilsynsmyndigheden på forlangende.
14. Der skal føres journal over energiforbrug (el, fyringsolie, dieselolie).
15. Vandforbruget registreres i en driftsjournal årligt. Journalen skal opbevares i 5 år og forevises miljømyndigheden på forlangende.
16. Der skal udføres regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget.
17. Bedriften skal indrettes og drives, så spild og andet ukontrolleret udslip af forurenende stoffer forhindres eller forebygges, og sådan at skadernes omfang begrænses, hvis der alligevel sker uheld
18. Såfremt der på bedriften anvendes flydende handelsgødning, skal det opbevares i tanke på fast plads med afløb til opsamlingsbeholder.
19. Ved håndtering af smøremidler og kemikalier må der ikke opstå spild med deraf følgende risiko for forurening af jord og grundvand.
20. Tankning af diesel skal foregå på en plads med fast bund således at eventuelt spild kan opsamles.
Der skal udarbejdes en beredskabsplan for ejendommen senest en måned efter ibrugtagning af stalden. Beredskabsplanens indhold skal være kendt af bedriftens ansatte, og udformet på et sprog som de ansatte kan forstå.

Gødning

21. Der må ikke etableres markstakke med kompostlignende husdyrgødning på ejendommen eller ejendommens arealer.
22. Der skal altid være en opbevaringskapacitet for husdyrgødning på minimum 9 måneder.
23. Håndteringen af husdyrgødning skal ske under opsyn, således at spild undgås og skal foregå på en måde, der medfører mindst mulig gener for omgivelserne.
24. Efter udbringning af gylle på marken skal det sikres, at slæbeslanger m.v. er tømt, så der ikke spildes på vejen.
25. Fast gødning og dybstrøelse skal anbringes på møddingspladsen, hvis det ikke udbringes direkte.
26. Der må ikke udbringes andet end husdyrgødning på markerne.

Ammoniak

27. Der skal etableres skraberanlæg eller skraberrobot i stald 4. Der skal skrubes hver fjerde time svarende til 20 % effekt. Spalteskraberen skal være installeret og i fuld funktion senest den 1. april 2010.

Lugt

28. Bedriften og den omgivelser skal drives og renholdes således at lugtgener så vidt muligt begrænses. Landbrugsdriften må ikke udenfor ejendommens areal give anledning til lugtgener, som vurderes af miljømyndigheden til at være væsentlige.

Støj

29. Virksomhedens bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende værdier, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer: Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A). Tallene i parenteserne angiver referencetiden inden for den pågældende periode.

Mandag-fredag kl. 07-18 (8 timer) Lørdag kl. 07-14 (7 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time) Lørdag kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag kl. 07-18 (8 timer)	Alle dage kl. 22-07 (½ time)	Alle dage kl. 22-07 Maksimal værdi
55 db (A)	45 db (A)	40 db (A)	55 db (A)

Miljømyndigheden kan årligt forlange, at virksomheden skal dokumentere, at støjgrænserne er overholdt. Målinger/beregninger skal foretages og afrapporteres som "miljømåling - ekstern støj" i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledninger nr. 6 fra 1984 og nr. 5 fra 1993. Myndigheden kan maksimalt forlange én måling årligt, hvis værdierne er overholdt.

Dokumentationen skal tilsendes miljømyndigheden sammen med oplysninger om driftsforholdene under målingen/beregningen. Tidsfrist herfor aftales med miljømyndigheden

30. Dokumentationen skal udføres efter Miljøstyrelsens gældende vejledninger af et firma, som er godkendt af Miljøstyrelsen. Målingerne/beregningerne skal foretages og afrapporteres som "Miljømåling - ekstern støj".

Målingen/beregningen skal foretages for de mest støjbelastede områder udenfor virksomhedens grund, under de mest støjbelastende driftsforhold - eller efter anden aftale med miljømyndigheden.

Grænseværdier for støj anses for overholdt, hvis målte eller beregnede værdier fratrukket ubestemtheden er mindre end grænseværdien. Målingernes og beregningernes samlede ubestemthed fastsættes i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledninger. Ubestemtheden må ikke være over 3 dB(A).

Spildevand og overfladevand

31. Al spild i forbindelse med udbringning af gylle skal opsamles.
32. Al vask af maskiner og redskaber, hvorfra der kan forekomme gødningsrester, samt marksprøjte skal foregå på støbt plads med bortledning af spildevandet til opsamlingsbeholder.
33. Vand fra vaskepladsen skal ledes til en opsamlingsbeholder og derfra udbringes på udbringningsarealerne.
34. Udvendig vask af sprøjtemaskiner skal ske på vaskepladsen eller anden befæstet plads med beholder til opsamling af vaskevandet.
35. Bekæmpelsesmidler skal opbevares i original emballage.
36. Indvendig vask af sprøjtemaskiner skal ske på det netop sprøjtede areal.

Affald

37. Opbevaring af farligt affald skal ske i henhold til "regulativ og forskrift for farligt affald i Sønderborg Kommune".

Uheld og risici

38. Beredskabsplanen skal ajourføres hvert andet år og være let tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften. Beredskabsplanen skal som minimum indeholde:

- Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at "stoppe ulykken/uheldet" og begrænse udbredelsen.
- Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.

- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
- En opgørelse over material, der er tilgængelig på bedriften, eller som kan skafes med kort varsel og som kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

39. Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt at anmelde dette til: * Alarmcentralen, tlf.: 112 og efterfølgende straks at underrette: * Tilsynsmyndigheden, Landbrugsgruppen, Sønderborg Kommune, tlf.: 88 72 40 85 eller landbrug@sonderborg.dk.

Ved ophør

40. Ved ophør med svineproduktion skal ansøger tømme stalde og anlæg for dyr og gødning, bortskaffe kemikalier m.v. samt sløjfe unødvendige olietanke.

Arealer

41. Arealerne skal drives, som beskrevet i ansøgningen, de supplerende oplysninger og som sammenfattet i godkendelsens miljøtekniske beskrivelse, medmindre vilkårene i denne godkendelse, lovændringer og senere afgørelser foreskriver andet.

42. Der må ikke tilføres bedriftens arealer anden organisk gødning som f.eks. slam.

43. Der skal ved tilsyn foreligge dokumentation for de seneste 5 år f.eks. i form af kopier af de indsendte gødningsregnskaber.

44. Der skal etableres dyrknings-, sprøjte- og gødskningsfrie bræmmer om de ni vandhuller, som fremgår af bilag 12. De fem meter måles fra vandhullets kronekant lig praksis for bræmmer langs vandløb. Bræmmerne må gerne slås eller afgræsses.

Generelt

Godkendelsen kan indenfor en frist på 4 uger, fra afgørelsen er offentligt bekendtgjort i de lokale dagblade, påklages til Miljøklagenævnet. Klagevejledning er vedlagt. Klagefristen udløber **mandag den 25. januar 2010 kl. 1500**.

Hvis afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden beslutte at ændre vilkårene i godkendelsen eller helt at ophæve godkendelsen. Hvis godkendelsens udnyttes inden klagefristens udløb – og inden en eventuel klage er afgjort af klagemyndigheden – sker udnyttelsen på virksomhedens ansvar.

Godkendelsen omfatter udelukkende forholdet til miljølovgivningen. Andre godkendelser/tilladelser i forhold til anden lovgivning (fx byggeloven, planloven, m.v.) skal søges separat.

Hvis virksomheden udvides eller ændres bygningsmæssigt eller driftsmæssigt på en måde, der medfører forøget forurening eller andre virkninger på miljøet, skal dette godkendes af Sønderborg Kommune, før udvidelsen eller ændringen sker jf. § 11 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Else Libach Hansen

**Landbrugsafdelingen
Teknik og Miljø
Sønderborg Kommune**

KLAGEVEJLEDNING

Denne godkendelse er meddelt i overensstemmelse med kapitel 3 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, Miljøministeriets lov nr. 1572 af 20. december 2006 og Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009.

Godkendelsen kan indenfor en frist på 4 uger – fra den er offentliggjort i de lokale dagblade - påklages til Miljøankenævnet af:

- Gårdejer Arne Thomhave
- Enhver, der har en individuel og væsentlig interesse i sagens udfald
- Miljøministeren
- Sundhedsstyrelsen
- Klageberettigede interesseorganisationer

Godkendelsen kan påklages i overensstemmelse med reglerne i kapitel 7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Denne godkendelse er sendt til:

- Gårdejer Arne Thomhave, Thomhavevej 12, 6470 Sydals

Et link til godkendelsen er sendt med e-mail til:

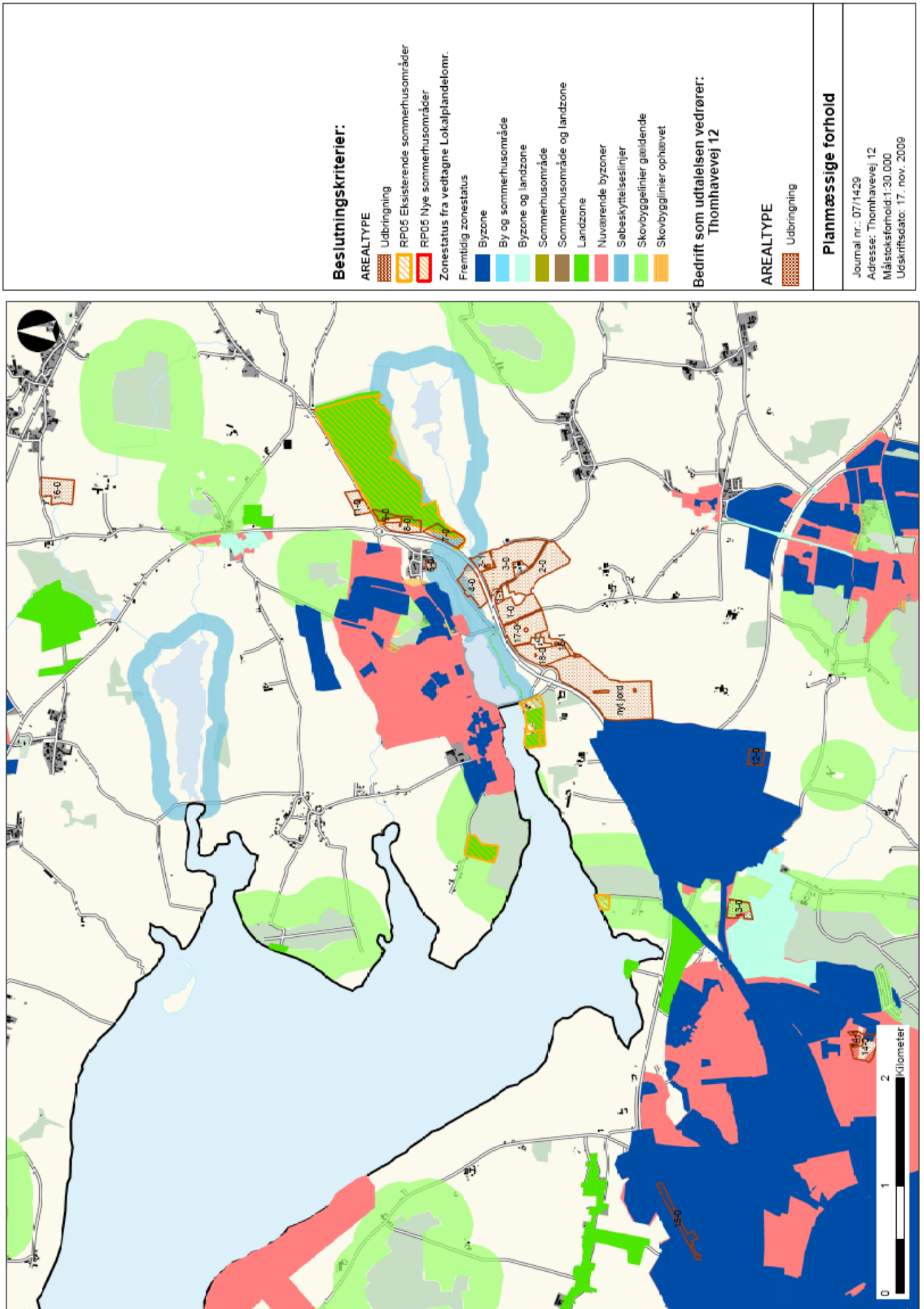
- Konsulent Rikke Kyhn, Landbrugsrådgivning Syd, rky@lrs.dk
- Miljøministeriet v. Miljøcenter Ribe, post@rib.mim.dk
- Sundhedsstyrelsen v. Embedslægeinstitutionen Syddanmark, syd@sst.dk
- Arbejdstilsynet, at@at.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- Det økologiske Råd, husdyr@ecocouncil.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, jkt@sportsfiskerforbundet.dk
- Dansk Ornitologisk forening, dof@dof.dk

En eventuel klage skal være skriftlig. Klagen skal sendes til Sønderborg Kommune, Landbrugsgruppen, Rådhusstorvet 10, 6400 Sønderborg, som videresender den til Miljøklagenævnet sammen med det materiale, der ligger til grund for sagens bedømmelse. Klagen skal være modtaget af Sønderborg Kommune inden klagefristens udløb mandag den 25. januar 2010 kl. 15.00

Et eventuelt sagsanlæg skal ifølge § 90 i Lov om godkendelse m.v. af husdyrbrug være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er modtaget, eller – hvis sagen påklages – inden 6 måneder efter, at den endelige afgørelse foreligger.

BILAG

Bilag 1

Bilag 2

Landbrugsrådgivning Syd
 Planteavl

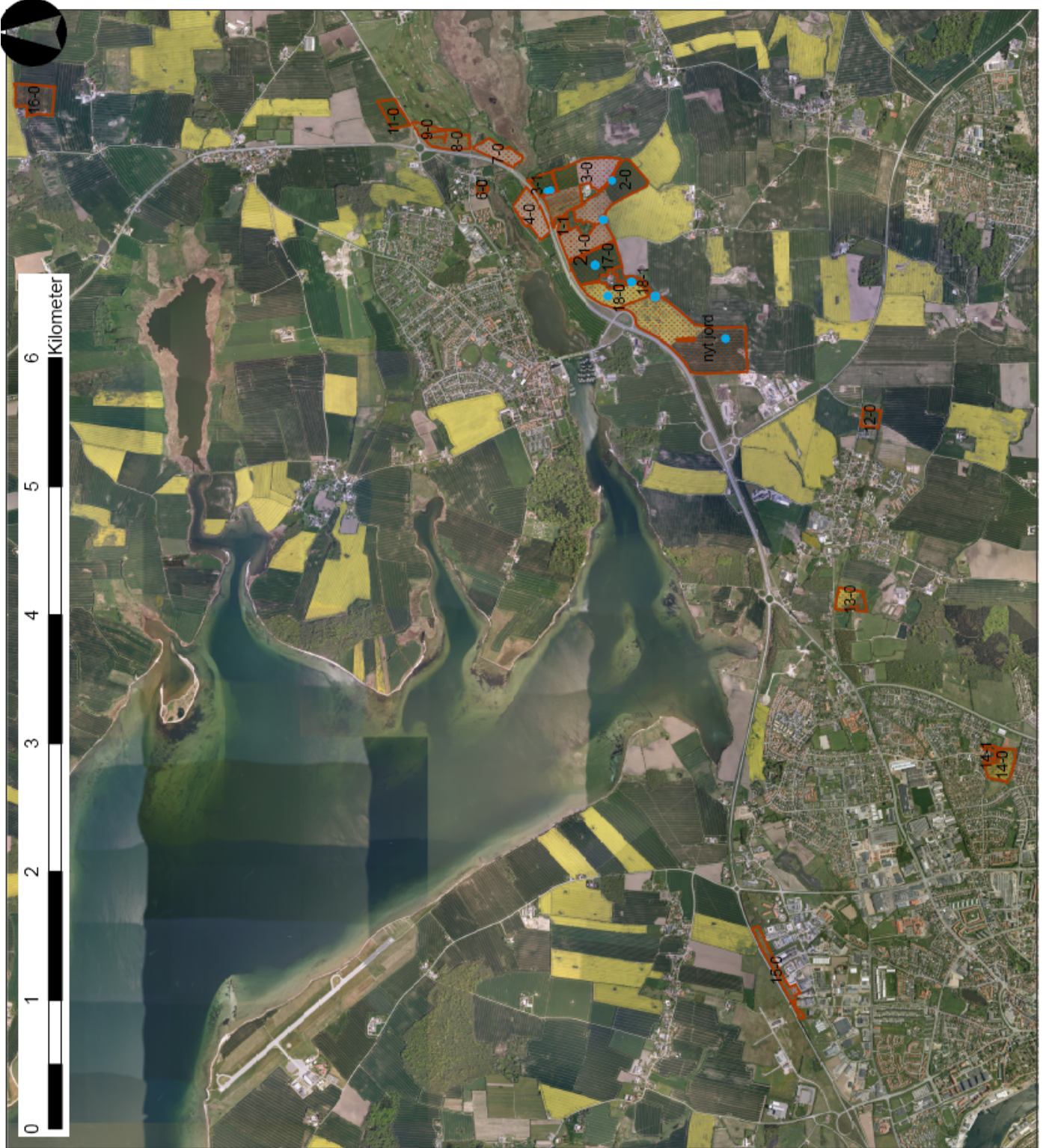
Thorshavevej 12, 6470 Bylevå
 7111, F. 46

Situationsplan
 Målestok: 1:500

Dato: 10.11.2006 / 13:16:00
 Int.: rky

Bilag 3

Beslutningskriterier:

AREALTYPE
 Udbringning

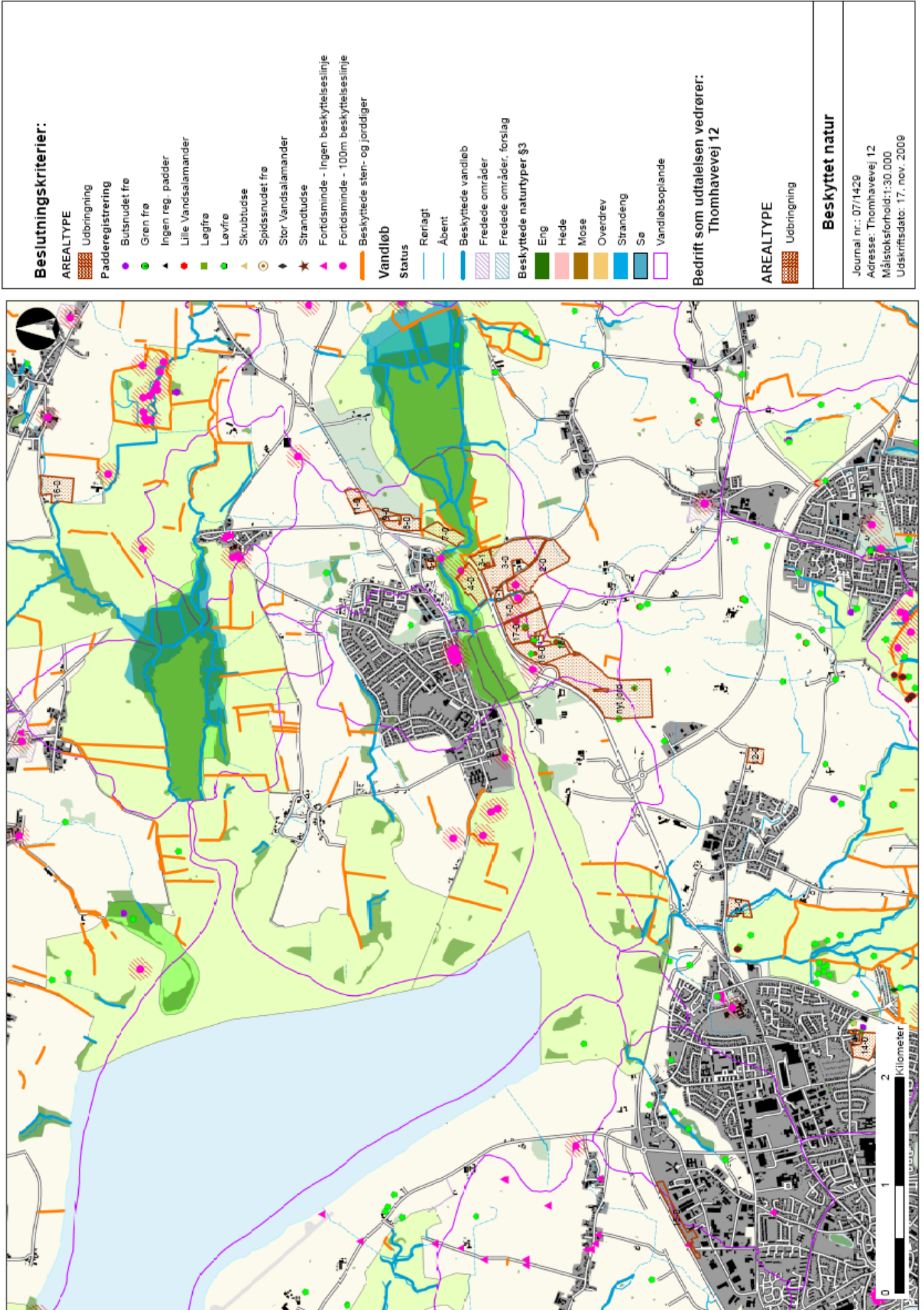
Bedrift som udtalelsen vedrører:
Thomhavevej 12

AREALTYPE
 Udbringning

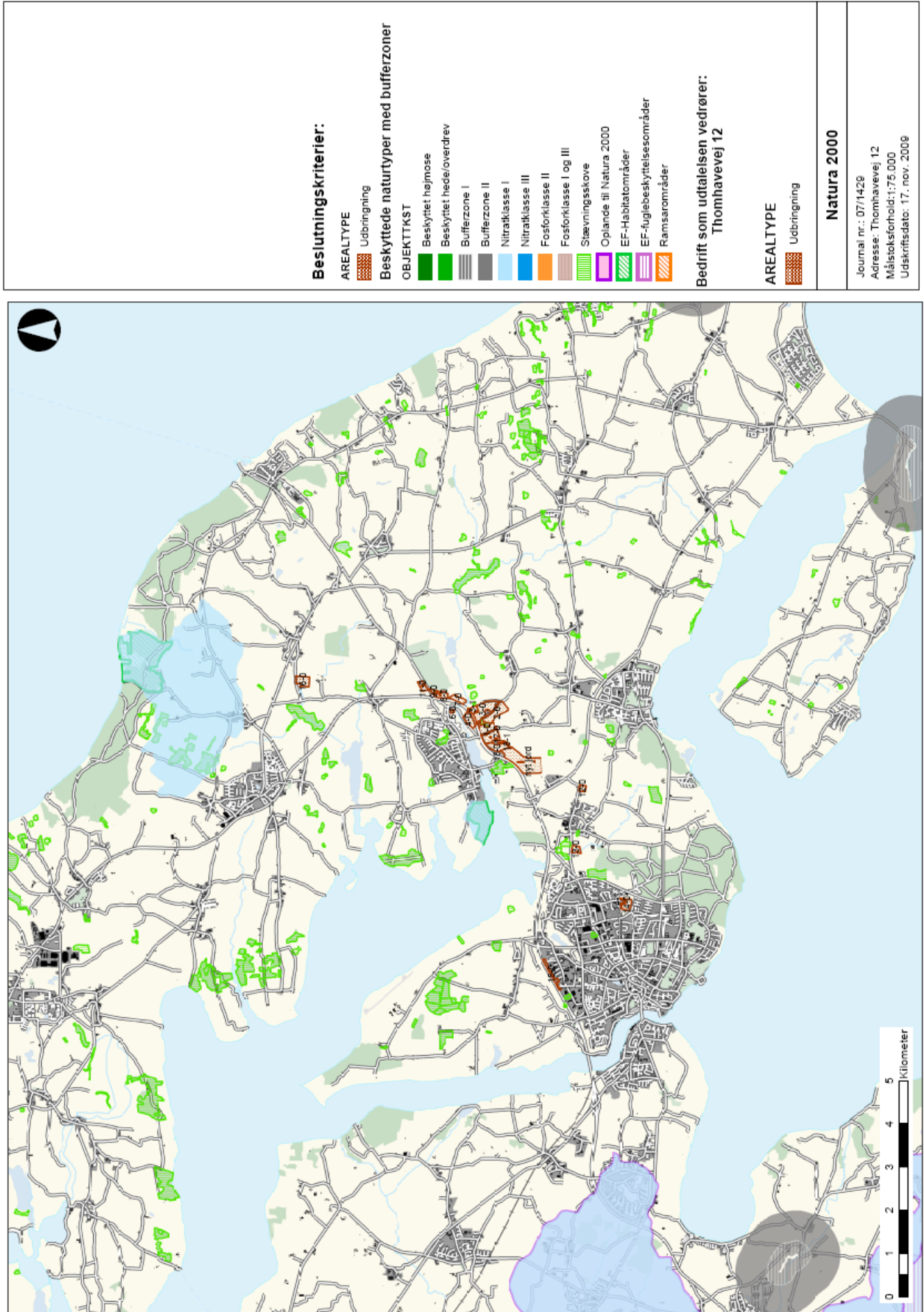
Udbringingsarealer

Journal nr.: 07/1428
Adresse: Thomhavevej 12
Måstoksforhold: 1:40.000
Udskriftsdato: 17. nov. 2009

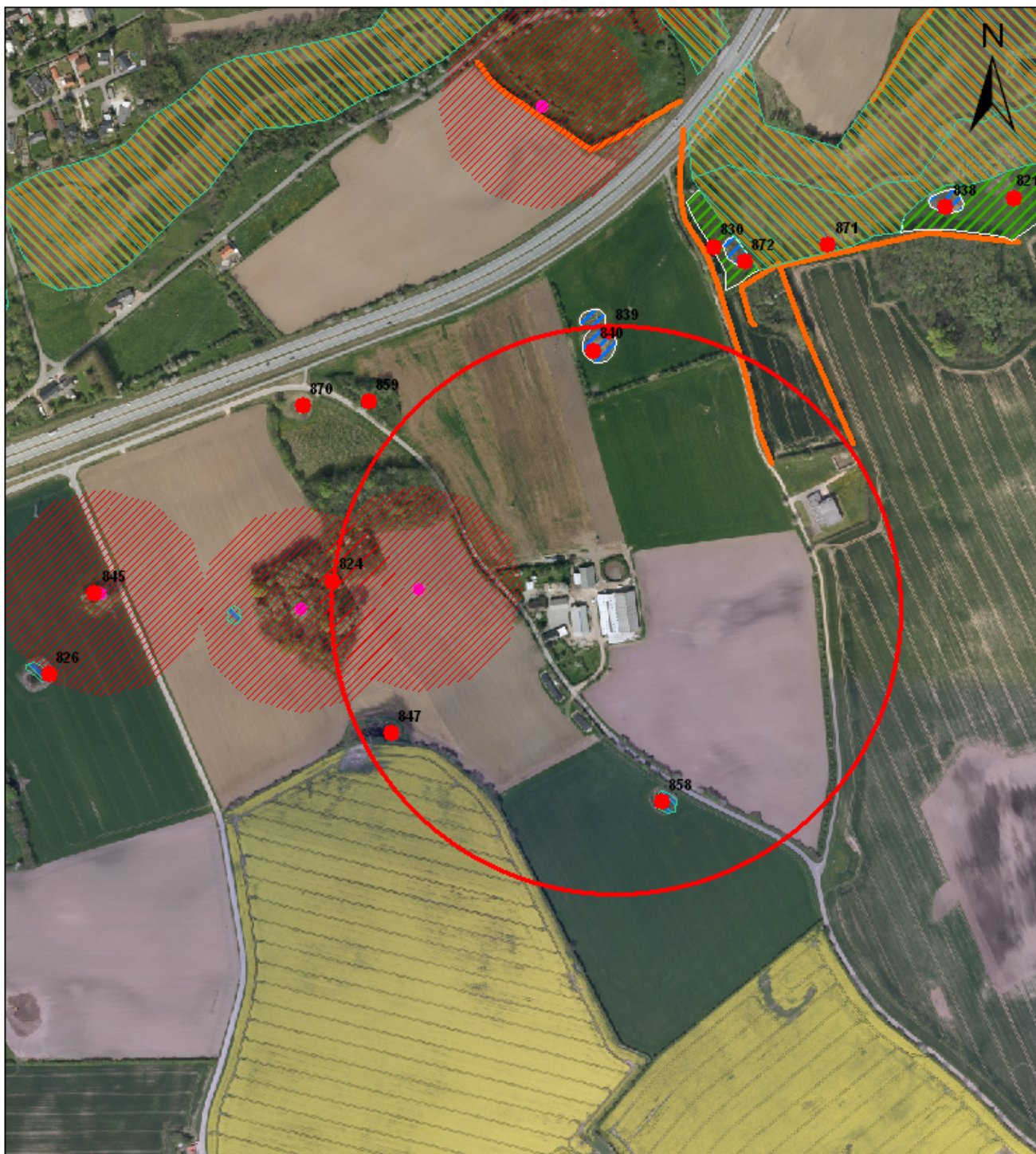
Bilag 4

Bilag 5

Bilag 6

Signatur		Nye registreringer naturtype		Signatur	
● besigtigelsespunkter	Eng	eng	Fortidsmindebeskyttelseslinje: Under behandling	● Fr. fortidsminder: 100m beskyttelseslinje	
□ 300 og 1000 meter	Hede	mos e	Fr. fortidsminder: Ingen beskyttelseslinje	▲ Fr. fortidsminder: Ingen beskyttelseslinje	
	Mose	overdrev	— rørlægning	— Beskyttede sten- og jorddiger	
	Overdrev	strandeng	§3 Mose		
	Strandeng	Sø	§3 Sø		
	Sø		sø		
			§3 Mose		
			§3 Sø		

Kortbilag
Luftfoto 2008
Afdeling:
Naturafdelingen
Bo Mammen Kruse
Dato: september 2009

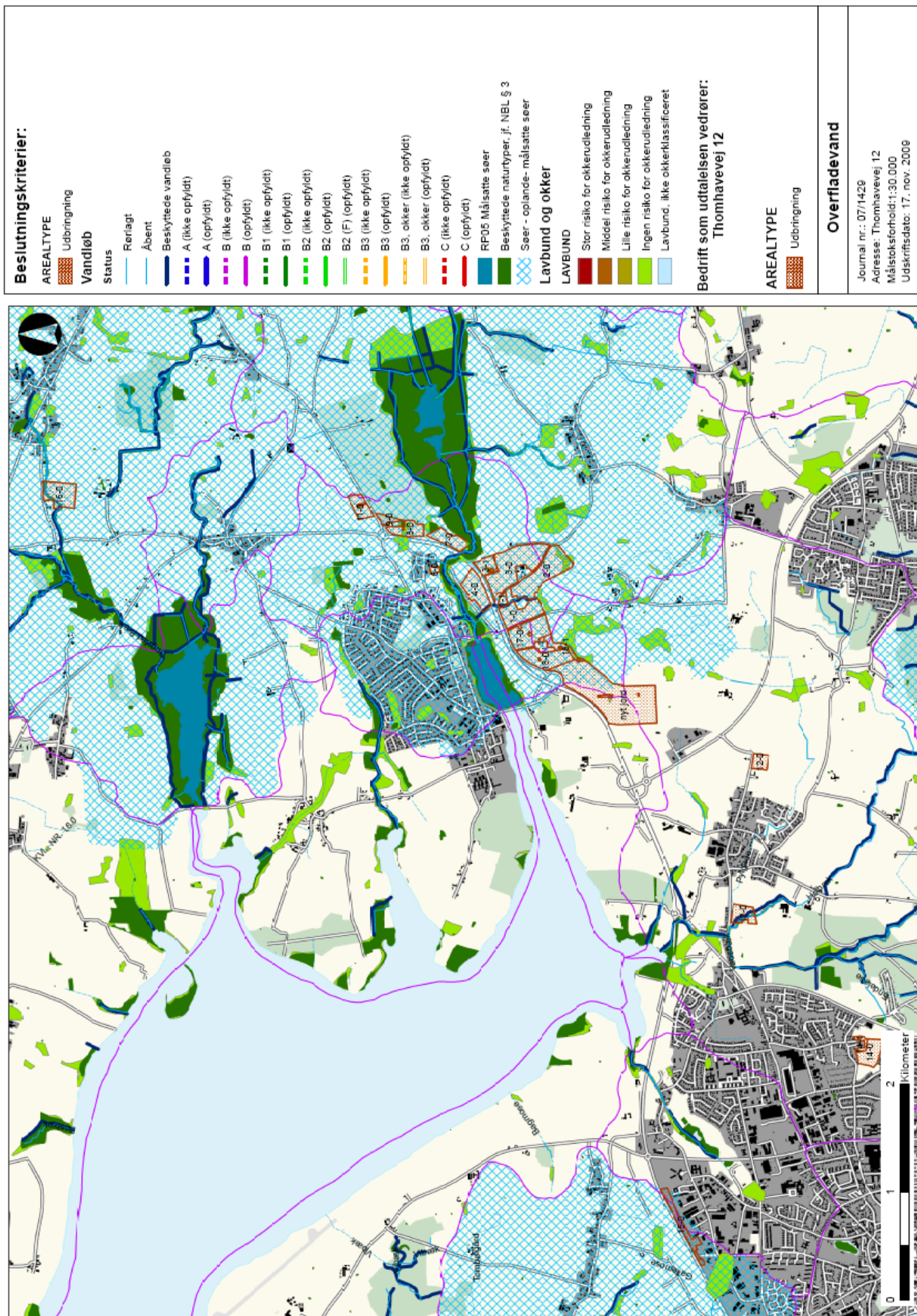
0 50 Meters

Bilag 7

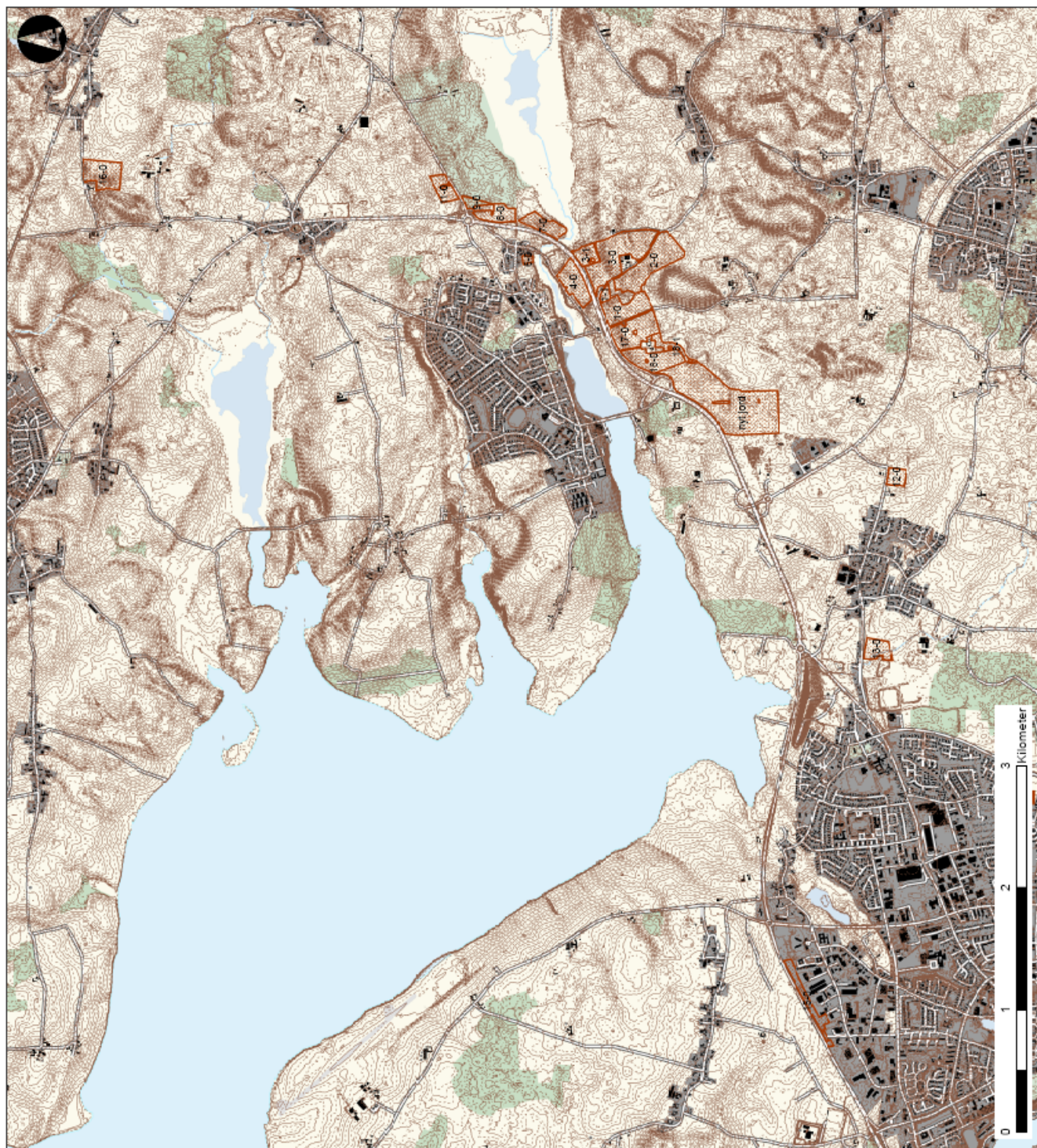
Tablet med oversigt over udbringningsarealer

Navn	Ejer	Ha	Drænet	Vandet	J B	Sæd- skifte
1-0	Ansøger	6,54	Ja	Nej	5	K2
1-1	Ansøger	0,82	Ja	Nej	5	K2
2-0	Ansøger	11,11	Ja	Nej	5	K2
3-0	Ansøger	13,9	Ja	Nej	5	K2
3-1	Ansøger	2,44	Ja	Nej	5	K2
4-0	Sønderborg Kommune	5,45	Ja	Nej	5	K2
6-0	Marie Andersen, Gammel Brovej 7, 6440 Augustenborg	0,49	Nej	Nej	5	K13
7-0	Sønderborg Kommune	3,79	Nej	Nej	5	K2
8-0	Sønderborg Kommune	3,54	Nej	Nej	5	K2
9-0	Sønderborg Kommune	1,22	Nej	Nej	5	K2
11-0	Peter Chr. Christiansen Brovej 11, 6440 Augustenborg	2,88	Nej	Nej	5	K2
12-0	Sønderborg Kommune	1,94	Nej	Nej	5	K2
13-0	Tove Clausen, Huholt 2, 6400 Sønderborg	3,28	Nej	Nej	5	K2
14-0	Jørgen E. Jørgensen, Borrevej 16, 6400 Sønderborg	4,02	Nej	Nej	5	K2
14-1	Jørgen E. Jørgensen, Borrevej 16, 6400 Sønderborg	0,87	Nej	Nej	5	K2
15-0	Sønderborg Kommune	3,80	Nej	Nej	5	K2
16-0	Paul R. Willadsen, Hundslevvej 26, 6440 Augustenborg	6,29	Nej	Nej	5	K2
17-0	Hans Henrik Bendixen, Thomhavevej 5, 6440 Augustenborg	7,62	Nej	Nej	5	K2
18-0	Hans Henrik Bendixen, Thomhavevej 5, 6440 Augustenborg	6,57	Nej	Nej	5	K2
18-1	Hans Henrik Bendixen, Thomhavevej 5, 6440 Augustenborg	2,03	Nej	Nej	5	K2
Nyt jord	Ansøger	29,39	Nej	Nej	5	K2
I alt		118,00				

Bilag 8

Bilag 9

Beslutningskriterier:

- AREALTYPE
Udbringning
15m kurver
1m kurver

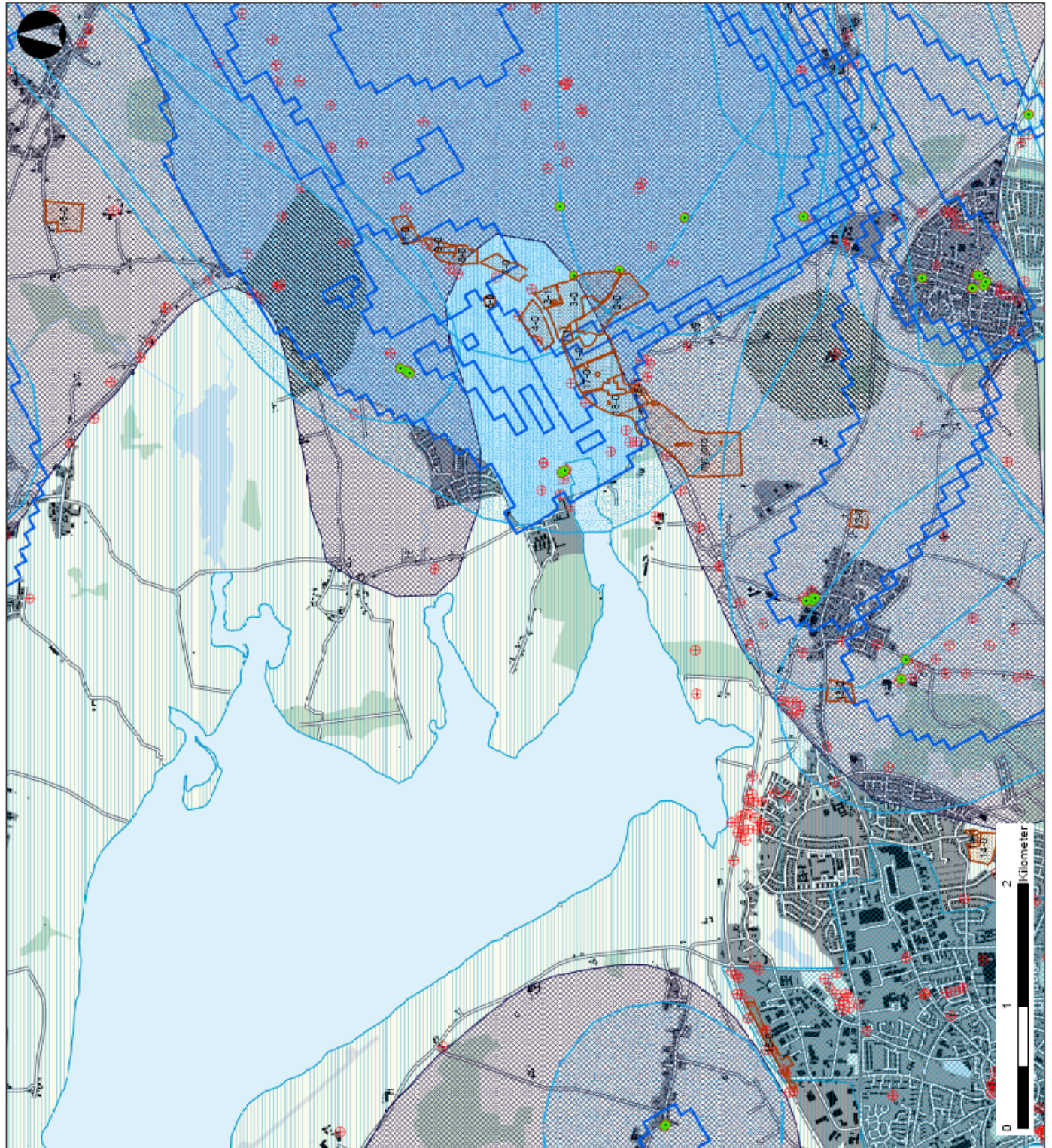
Bedrift som udtalelsen vedrører:
Thomhavevej 12

- AREALTYPE
Udbringning

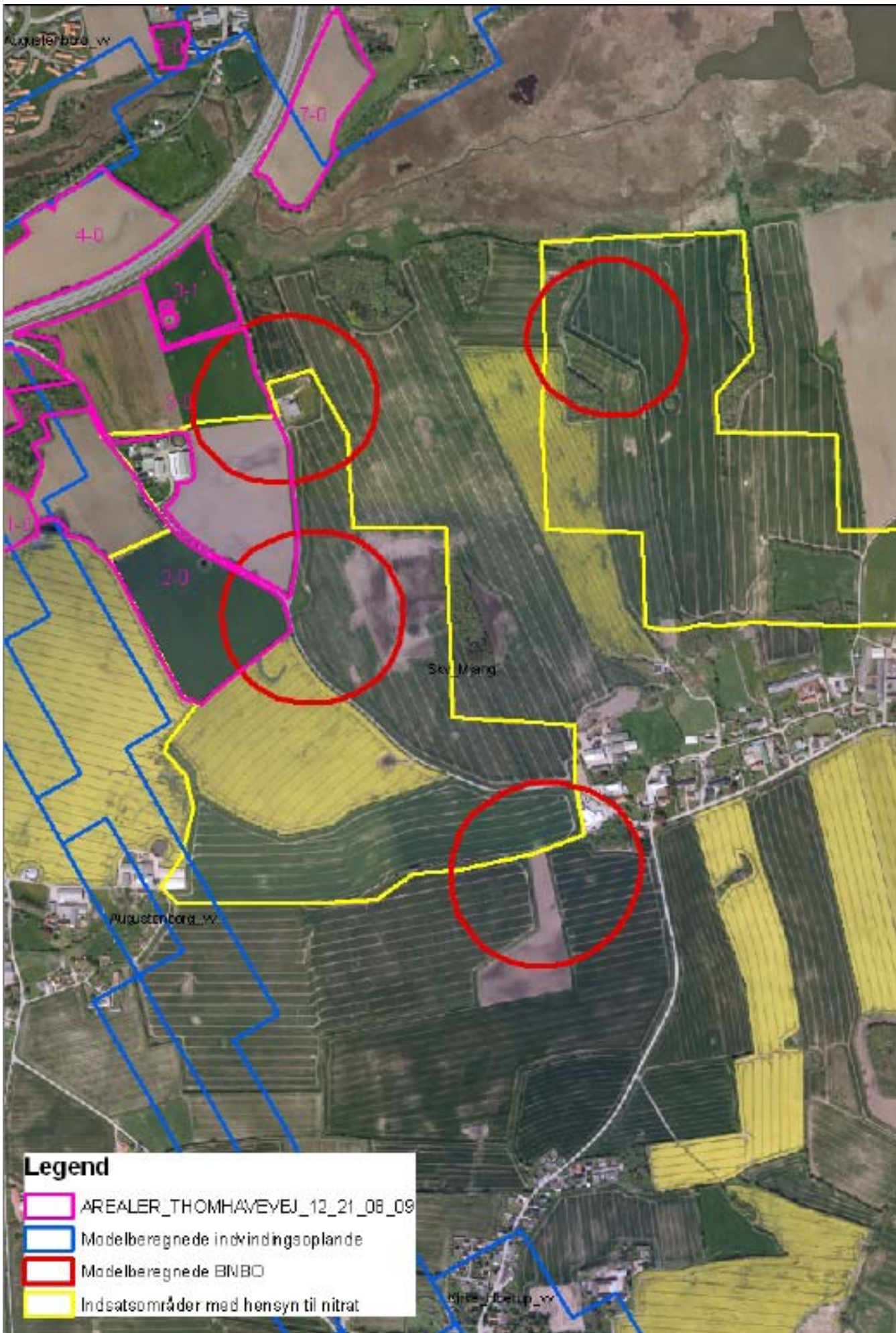
Udbringningsarealer og højdekurver

Journal nr.: 07/1429
Adresse: Thomhavevej 12
Måstoksforhold: 1:30.000
Udskriftsdato: 17. nov. 2009

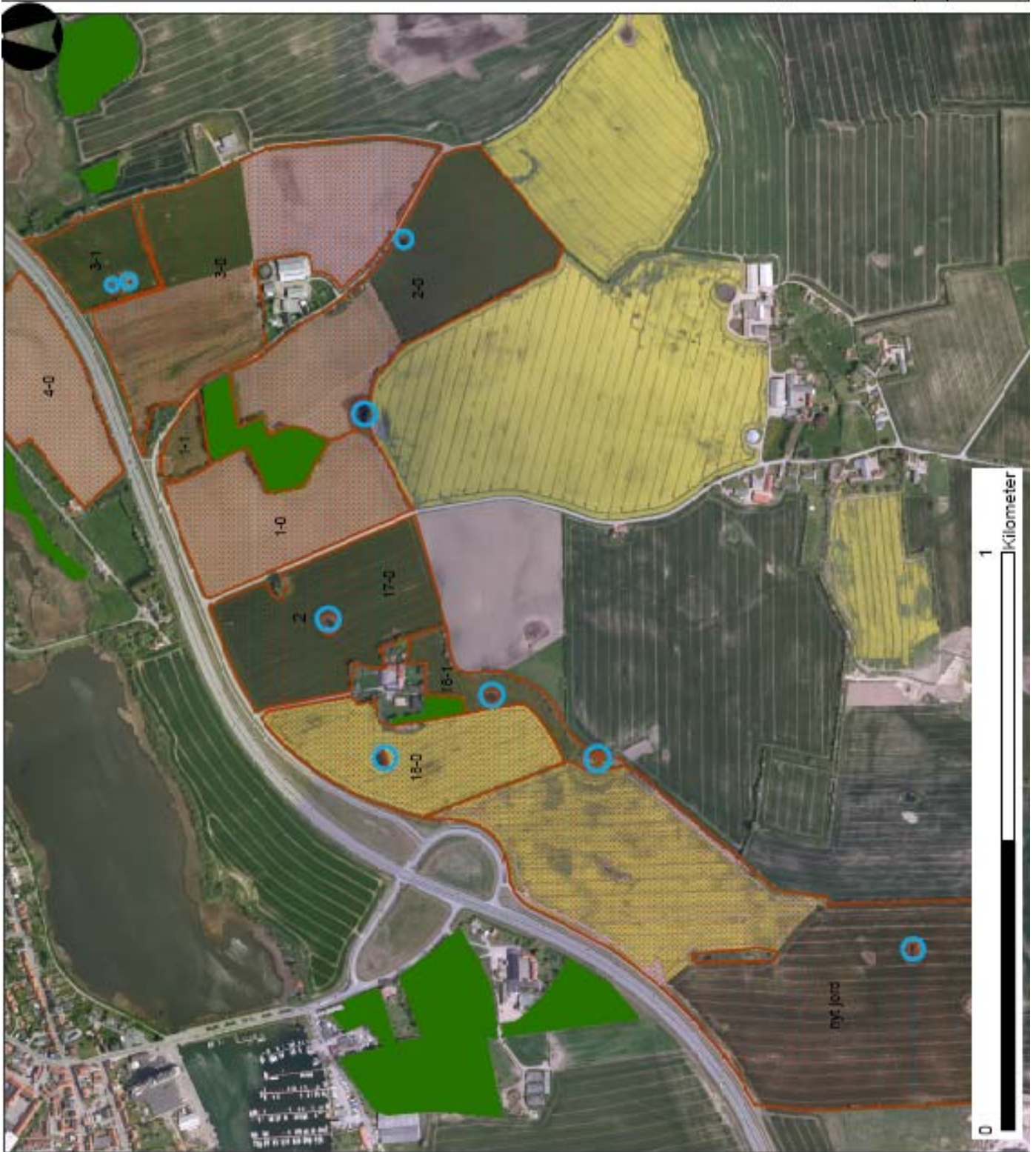
Bilag 10

Bilag 11

Bilag 12

Beslutningskriterier:

AREALTYPE
Udbringning

Bedrift som udtalelsen vedrører:
Thomhavevej 12

AREALTYPE
Udbringning

Udbringningsarealer og højdekurver

Journal nr.: 07/1429
Adresse: Thomhavevej 12
Måsstokformod: 1:8.907
Udskriftsdato: 17. nov. 2009

Bilag 13

Lovgrundlag

Lov nr. 1572 af 20/12/06 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

Lovbekendtgørelse nr. 1757 af 22/12/2006 om miljøbeskyttelse

Lovbekendtgørelse nr. 884 af 18/08/2004 om naturbeskyttelse

Bekendtgørelse nr. 648 af 18/06/2007 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (Historisk)

Bekendtgørelse nr. 294 af 31/03/2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (Gældende)

Bekendtgørelse nr. 294 af 31/03/2009 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

Bekendtgørelse nr. 1152 af 23/11/2006 om husdyrhold og arealkrav m.v.

Bekendtgørelse nr. 439 af 11/05/2007 om opbevaring af døde dyr

Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 533 af 18/06/2003 om bekæmpelsesmidler med senere ændringer

Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 1517 af 14/12/2006 om miljøregulering af visse aktiviteter

Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 619 af 26/06/2000 om affald (Affaldsbekendtgørelsen)

Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 729 af 14/06/2007 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines (Olietankbekendtgørelsen)

Regulativ for erhvervsaffald i Sønderborg Kommune

Regulativ for farligt affald i Sønderborg Kommune

Regulativ og forskrift for klinisk risikoaffald og andet farligt affald fra sundhedssektoren

Regionplan for Sønderjyllands Amt 2005-2016

Statens Skadedyrlaboratoriums retningslinier for fluebekæmpelse på gårde med husdyr i 2003 (<http://www.dpil.dk/dpil2005/HTML/flueretn.htm>)